

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ

TEPGE

Durum ve Tahmin

Ayçiçeği

2015/2016

Hazırlayan

Dr. Berrin TAŞKAYA TOP

İlkay UÇUM

e-posta:

btaskaya@hotmail.com

TEPGE YAYIN NO: 257
ISBN: 978-605-9175-28-9

Aralık 2015

İletişim:

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü
Eskişehir Yolu 9.km
Lodumlu /ANKARA

Telefon: 0312 287 5833

Faks: 0312 287 5458

© TEPGE Her Hakkı Saklıdır.

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, basılı veya elektronik materyal olarak çoğaltılamaz ve/veya dağıtılamaz.
Kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir.
Yayın içerisindeki her türlü yorum ve değerlendirmeler yazara aittir ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve TEPGE'nin görüşlerini yansıtmaz.

ÖNSÖZ

Enstitümüz tarafından gerçekleştirilen durum ve tahmin çalışmaları, bir yandan çalışmalara temel teşkil edecek bilgi ve veri tabanı oluşturulmasını sağlarken, diğer yandan da sektördeki gelişmeleri yakından izleyecek ilgili kişi, grup ve kuruluşları bu gelişmelerden zamanında ve doğruya yakın olarak haberdar edip bilgilendirmeyi sağlamaktadır.

Bu çalışmalarda, bitkisel üretim gruplarında hasat periyodu (varsa buna paralel işleme periyodu) göz önüne alınarak bir önceki yıla ait üretim, kullanım (tüketim), ihracat, ithalat, fiyatlar ve yıl sonu stoklarında ortaya çıkan gelişmeler “Durum”, içinde bulunulan yıla ait gerçekleşen fakat tam olarak netleşmeyen gelişmeler “Tahmin”, bir sonraki yıla ait muhtemel gelişmeler ise “Öngörü” adı altında sistematik olarak incelenmektedir. Bu incelemeler dünyadaki gelişmeler de dikkate alınarak yapıldığı için, ürün grubu ile ilgili olarak dünya ülkelerindeki durum da gündeme getirilmektedir.

Türkiye’de yağlı tohum üretiminin yetersizliğinin yanısıra, bitkisel yağ tüketim potansiyeli ve her yıl ithalata ödenen önemli miktardaki döviz düşünüldüğünde, bu raporun temel politikaların oluşturulması aşamasında önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Raporun hazırlanmasındaki yoğun emekleri için Sayın Dr. Berrin TAŞKAYA TOP’a ve İlkay UÇUM’a teşekkür eder ve çalışmanın konu ile ilgili gelişmeler hakkında sistematik ve güvenilir bilgi kaynağı olma niteliği sağlmasını dilerim.

Mehmet Cihad KAYA

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
Dünyada Durum: 2013/2014.....	1
Dünyada Tahmin: 2014/2015.....	4
Dünyada Öngörü: 2015/2016.....	5
Türkiye’de Durum: 2013/2014.....	6
Türkiye’de Tahmin: 2014/2015.....	10
Türkiye’de Öngörü: 2015/2016.....	13
Türkiye’de Yağlık Ayçiçeğine Yönelik Politikalar.....	14
EK TABLOLAR.....	15

TABLolar

	Sayfa No
Tablo 1. Dünya Ayçiçeği Arzı ve Kullanımı.....	1
Tablo 2. Dünya Ayçiçek Yağı Arzı ve Kullanımı.....	2
Tablo 3. Türkiye Yağlık Ayçiçeği Tohumu Arzı ve Kullanımı.....	7
Tablo 4. Türkiye Ayçiçek Yağı Arzı ve Kullanımı.....	8

ŞEKİLLER

	Sayfa No
Şekil 1. Dünya Ayçiçeği Üretiminde Önemli Ülkelerin Üretim.....	1
Şekil 2. Dünya Ayçiçek Yağı Üretiminde Önemli Ülkelerin Üretim Miktarları.....	2
Şekil 3. Dünya Ayçiçeği Tohumu Fiyatları.....	3
Şekil 4. Dünya Ayçiçek Yağı Fiyatları.....	3
Şekil 5. Dünya Ayçiçeği Tohumu Fiyatları (2014/2015).....	4
Şekil 6. Dünya Ayçiçek Yağı Fiyatları (2014/2015).....	4
Şekil 7. 2013 Yılı İtibariyle İllere Göre Yağlık Ayçiçeği Üretim Miktarları.....	6
Şekil 8. Türkiye’de Yağlık Ayçiçeği Üretici Fiyatları.....	9
Şekil 9. Türkiye’de Yıllar İtibariyle Ayçiçek Yağı Tüketici Fiyatları.....	9
Şekil 10. Türkiye Rafine Ayçiçek Yağı İhracatı Değer, Miktar ve Birim Fiyat Değişimleri.....	11
Şekil 11. 2014/2015 Sezonu Ayçiçeği Tohumu Fiyatları.....	11
Şekil 12. 2014/2015 Sezonu Rafine Ayçiçek Yağı Tüketici Fiyatları.....	11
Şekil 13. Türkiye’de Ayçiçeği Üretici ve Tüketici Fiyatı.....	12
Şekil 14. Türkiye’de Ayçiçek Yağı Tüketici Fiyatları (Yıllık % Değişim).....	12

ÖZET**Başlıca Gelişmeler****Durum: 2013/14**

- Dünyada 24,1 milyon ha alanda ayçiçeği tohumu üretimi yapılmıştır.
- Dünya ayçiçeği tohumu üretimi bir önceki sezona oranla %19,2 oranında artarak 42 milyon tona ulaşmıştır.
- Dünya ayçiçeği tüketimi (kırma ve diğer kullanım) 43,8 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.
- Dünya ayçiçeği ihracatı bir önceki sezona oranla %13,7 artarak 1,96 milyon ton olmuştur.
- Dünya ayçiçeği bitiş stokları bir önceki sezona oranla %2,7 artmıştır.
- Dünya ayçiçek yağı arzı 24,8 milyon ton, ihracatı ise 7,8 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.
- Ayçiçeği tohumu CIF fiyatları bir önceki sezona oranla %19,7, ayçiçek yağı FOB fiyatları ise %21,7 oranında azalmıştır.
- Türkiye’de 520 bin ha alanda 1,38 milyon ton yağlık ayçiçeği üretimi yapılmış olup, ayçiçeği verimi ortalama 228 kg/da’dır.
- Türkiye’nin toplam tohum ihtiyacı 3,7 milyon ton’dur ve ihtiyacın %34’ü yurtiçi üretimden karşılanmıştır.
- Türkiye’de yağlık ayçiçeği tohumu ithalatı 608 bin ton, ham ayçiçek yağı ithalatı 766 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Tahmin: 2014/15

- Dünya ayçiçeği ekim alanlarında bir önceki sezona göre %4,1, üretiminde ise %5,6 azalış olduğu tahmin edilmektedir.
- Dünya ayçiçeği üretimindeki en büyük düşüşün (%15,4) Rusya’da gerçekleştiği tahmin edilmektedir.
- Dünya ayçiçek yağı üretiminin bir önceki sezona oranla %4,6 azalarak 15,1 milyon tona düştüğü tahmin edilmektedir.
- Dünya ayçiçeği tohumu ihracatının %9,2, ayçiçek yağı ihracatının ise %5,5 azaldığı tahmin edilmektedir.
- Dünya piyasalarında ayçiçeği tohumu CIF fiyatlarının bir önceki sezona göre %7,3 azaldığı tahmin edilmektedir.
- Dünya ayçiçek yağı tüketiminin %0,5 oranında azaldığı tahmin edilmektedir.
- Türkiye’de ayçiçeği ekim alanlarının %6,2, yağlık ayçiçeği üretiminin ise %7,2 arttığı tahmin edilmektedir.
- Türkiye’nin toplam ayçiçek ham yağ arzının %2,1 oranında artarak 1,55 milyon ton olduğu ve bu arzın %34’ünün yurtiçi üretimden sağlandığı tahmin edilmektedir.
- Türkiye ayçiçeği tohumu ithalatının %12,7 oranında azaldığı, ham ayçiçek yağı ithalatının %3,7 oranında arttığı, rafine ayçiçek yağı ihracatının ise %6,3 oranında azaldığı tahmin edilmektedir.

Öngörü: 2015/16

- 2015/2016 sezonunda bir önceki sezona göre dünya ayçiçeği ekim alanlarında %1,09, üretiminde ise %0,75 oranında düşüş öngörülmektedir.
- Dünya ayçiçeği tohumu ihracatının %26 oranında azalacağı en büyük düşüşün ise %58,8 ile Moldova’da gerçekleşeceği öngörülmektedir.
- Dünya ayçiçek yağı ihracatının %0,4 oranında artacağı öngörülmektedir.
- Küresel ayçiçeği tohumu ithalatında %16,10’luk azalış beklenmektedir.
- Dünya ayçiçeği bitiş stoklarının %19,9 oranında azalacağı öngörülmektedir.
- Türkiye’de yağlık ayçiçeği üretiminin %2,2 oranında artış göstererek 1,5 milyon ton seviyesine yükseleceği öngörülmektedir.
- Türkiye ayçiçeği tohumu ithalatının %15 oranında azalacağı, ham ayçiçek yağı ithalatının ise %8 oranında artacağı öngörülmektedir.

Ayçiçeği Arzı Arttı

Ayçiçeği, yağ, küspe ve biyodizel amaçlı kullanımı ile önemli yağlı tohumlardan birisidir. Dünyada üretilen ayçiçeği tohumunun yaklaşık %90'ı yağ için işlenmekte geri kalan kısmı ise çerezlik olarak tüketilmektedir.

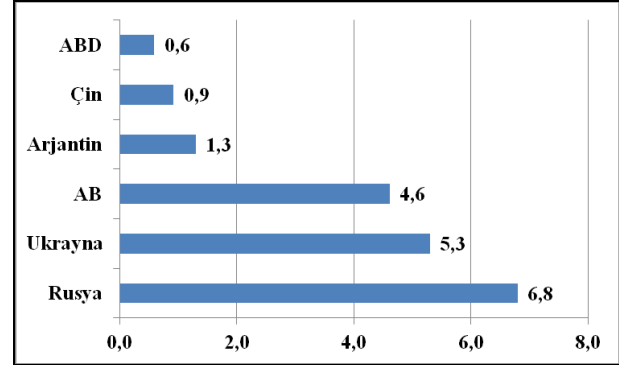
Dünyada 2013/2014 sezonunda toplam 505 milyon ton yağlı tohum üretimi gerçekleştirilmiş ve bu üretimin %8,4'ünü ayçiçeği tohumu oluşturmuştur.

2013/2014 sezonunda dünyada toplam 24,1 milyon ha alanda ayçiçeği ekimi yapılmıştır. Aynı sezonda talepte meydana gelen artış nedeniyle dünya ayçiçeği üretimi bir önceki sezona göre %19,2 artarak 42 milyon tona yükselmiştir (Ek Tablo 1).

Ayçiçeği tarımı dünyada en fazla Rusya, Ukrayna, AB-28 ve Arjantin'de yapılmaktadır. AB ülkeleri içinde Fransa, Romanya, Portekiz ve İspanya önemli ayçiçeği üreticisi ülkelerdir. Dünya ayçiçeği üretiminin %74,6'sı bu ülkeler tarafından gerçekleştirilmektedir. Nitekim, 2013/2014 sezonunda gerçekleştirilen toplam 42 milyon ton ayçiçeği üretiminin %27,4'ü Ukrayna, 24,9'u Rusya, %21,4'ü AB ve %4,7'si Arjantin tarafından sağlanmıştır. Bu sezonda Rusya, Ukrayna ve AB dünya ayçiçeği üretiminin %73,7'sini gerçekleştirmişlerdir (Ek Tablo 3).

2013/2014 sezonunda Rusya'nın ayçiçeği üretimi bir önceki sezona oranla %10,9 oranında artarken, Ukrayna'nın üretimi %3,6 oranında azalmıştır (Ek Tablo 3).

Şekil 1. Dünya Ayçiçeği Üretiminde Önemli Ülkelerin Üretim Miktarları (Milyon ton, 2013/2014)

Kaynak: www.fas.usda.gov

Arjantin'de ayçiçeği hasadı Rusya ve Ukrayna'da arzın azalma periyodu ile aynı zamana denk gelmektedir. Bu nedenle, bu üç ülkenin bir üretim sezonu içerisinde ayçiçeği arzında sürekliliğin sağlanmasında önemli rol aldığı söylenebilmektedir.

2013/2014 sezonunda üretimde (%19,2) ve ithalatta (%13,7) gerçekleşen artışın etkisiyle dünya ayçiçek tohumu arzı bir önceki sezona göre %18,2 oranında artmış ve 46,59 milyon ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Dünya Ayçiçeği Arzı ve Kullanımı (Milyon ton)

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015 Tahmin	2015/2016 Öngörü
ARZ					
Başlangıç Stokları (1 Eylül)	2,51	2,59	2,75	2,82	2,45
Üretim	39,21	35,52	42,35	39,99	39,69
İthalat	1,64	1,31	1,49	1,39	1,17
Toplam Arz	43,36	39,43	46,59	44,20	43,30
KULLANIM					
İhracat	1,92	1,45	1,96	1,78	1,32
İşlenen (crush)	35,04	31,50	37,97	36,18	36,36
Diğer Kullanım	3,81	3,73	3,84	3,80	3,67
Toplam Kullanım	40,77	36,68	43,77	41,76	41,34
Bitiş Stokları (31 Ağustos)	2,59	2,75	2,82	2,45	1,96

Kaynak: www.fas.usda.gov

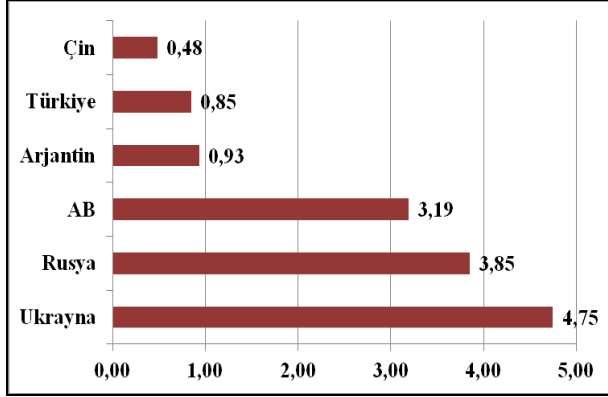
Ayçiçek Yağı Arzı Arttı

Ayçiçek yağı dünyada soya ve kanola yağından sonra kullanılan en önemli bitkisel yağdır. Dünyada 2013/2014 sezonunda toplam 168 milyon

ton bitkisel yağ üretimi gerçekleştirilmiş ve bu üretimin %9,4'ünü ayçiçek yağı üretimi oluşturmuştur (Ek Tablo 2). Dünyada üretilen ayçiçeği tohumunun yaklaşık %90'ı yağ için

işlenmekte olup ortalama yağ verimi %43'tür. Geriye kalan küspesi ise hayvan yemi olarak değerlendirilmektedir.

Şekil 2. Dünya Ayrıçek Yağı Üretiminde Önemli Ülkelerin Üretim Miktarları (milyon ton) (2013/14)

Kaynak: www.fas.usda.gov

Dünyada ayrıçeği üretiminde lider olan ülkeler ayrıçek yağı üretiminde de lider konumdadır. Ancak dünya ayrıçeği tohum üretiminde Rusya ilk sırada yer alırken, 2013/2014 sezonunda gerçekleşen 15,8 milyon ton ayrıçek yağı üretiminin %30,1'i Ukrayna, %24,4'ü Rusya, %20,2'si AB ve %5,9'u Arjantin tarafından gerçekleştirilmiştir (Ek Tablo 4).

2013/2014 sezonunda ayrıçeği tohum üretiminin ve kırma kapasitesinin artmasıyla birlikte ayrıçek yağı üretimi de bir önceki sezona göre artmıştır. 2012/2013 sezonunda 20,15 milyon ton olarak gerçekleşen dünya toplam ayrıçek yağı arzı 2013/2014 sezonunda, stoklardaki düşüşe rağmen üretimdeki %20,8'lik artışa bağlı olarak %19,5 oranında artarak 24,08 milyon ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Dünya Ayrıçek Yağı Arzı ve Kullanımı (milyon ton)

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015 Tahmin	2015/2016 Öngörü
ARZ					
Başlangıç Stokları (1 Eylül)	1,14	2,12	1,59	1,99	1,51
Üretim	14,58	13,08	15,80	15,08	15,13
İthalat	5,68	4,96	6,69	6,03	6,24
Toplam Arz	21,40	20,15	24,08	23,10	22,88
KULLANIM					
İhracat	6,47	5,55	7,80	7,37	7,40
Tüketim	12,82	13,01	14,29	14,22	14,21
- Endüstriyel Tüketim	0,63	0,64	0,67	0,66	0,65
- Gıda Tüketimi	12,12	12,29	13,53	13,49	13,49
- Yemlik Tüketim	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07
Bitiş Stokları (31 Ağustos)	2,12	1,59	1,99	1,51	1,26
Toplam Kullanım	21,40	20,15	24,08	23,10	22,88

Kaynak: www.fas.usda.gov

Ayrıçeği Tohum ve Yağ İhracatı Arttı

Ayrıçeği tohumu ihracatı yağa oranla oldukça düşük düzeydedir. İhracatın büyük kısmı kırma işleminden sonra yağ ihracatı olarak yapılmaktadır. Nitekim; 2013/2014 sezonunda üretilen ayrıçeği tohumunun %4,6'sı ihraç edilmiştir.

2013/2014 sezonunda dünya ayrıçeği tohumu ihracatı bir önceki sezona göre %13,7 oranında artmıştır ve toplam ihracatın %61,7'si AB, Moldova ve Çin tarafından yapılmıştır. 2013/2014 sezonunda gerçekleştirilen 1,96 milyon ton ayrıçeği ihracatının 712 bin tonu AB, 322 bin tonu Moldova, 173 bin tonu ise Çin tarafından sağlanmıştır (Ek Tablo 3).

Dünya ayrıçeği tohumu ithalatı ise aynı sezonda 1,49 milyon ton olup, ithalatta ilk sırada %38,9'luk payla Türkiye, ikinci sırada ise %21,4'lük payla AB yer almaktadır. 2012/2013 sezonunda 214 bin ton olarak gerçekleşen AB tohum ithalatı artan biyodizel talebine bağlı olarak 2013/2014 sezonunda %49 artarak 319 bin ton olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 3).

Ayrıçek yağı, 2013/2014 sezonu itibariyle dünya bitkisel yağ ihracatının %11,3'ünü, ithalatın ise %10,1'ini ayrıçek yağı oluşturmaktadır (Ek Tablo 2). İhracatın büyük kısmı kırma işleminden sonra ham yağ olarak gerçekleştirilmektedir.

Ukrayna dünya ayçiçek yağı üretiminde olduğu gibi ihracatında da %53,6'lık payla ilk sırada yer almaktadır. 2013/2014 sezonunda toplam 7,8 milyon ton olan ayçiçek yağı ihracatının 4,2 milyon tonu Ukrayna tarafından gerçekleştirilmiştir. Nitekim Ukrayna aynı sezonda ayçiçek yağı üretiminin %88'ini ihraç etmiştir. Diğer yandan, Ukrayna ayçiçek yağının ¼'ünü Hindistan'a ihraç etmektedir. 2010/11 sezonuna kadar dünya ayçiçek yağı ihracatında Arjantin ikinci sırada yer alırken, sözkonusu sezondan itibaren ikinci sırayı, kırma kapasitesindeki gelişmeye bağlı olarak Rusya almıştır. Rusya'nın 2013/2014 sezonu itibariyle dünya ayçiçek yağı ihracatındaki payı %23,1, Arjantin'in payı ise %4,4 olarak gerçekleşmiştir. Rusya, 2013/2014 sezonunda Ukrayna'ya kıyasla yurt içi tüketimin fazla olması nedeniyle ayçiçek yağı üretiminin %46,7'sini ihraç etmiştir (Ek Tablo 4).

Dünyada 2013/2014 sezonu itibariyle toplam 6,7 milyon ton ayçiçek yağı ithalatı gerçekleşmiştir. İthalatta ilk sırada %22,9'luk payla Hindistan, ikinci sırada %15,5'lik payla biyodizel talebi nedeniyle AB yer almıştır (Ek Tablo 4).

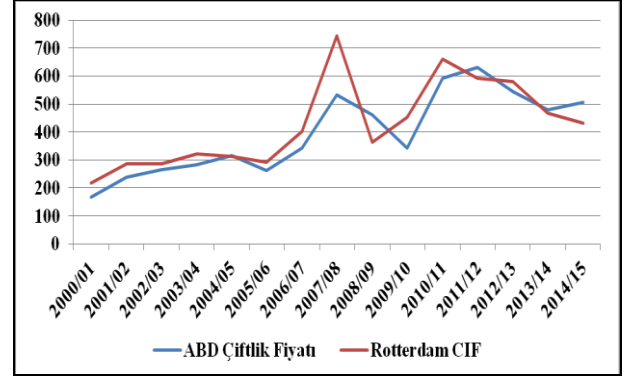
Ayçiçeği ve Ayçiçek Yağı Fiyatları

Dünya ayçiçeği ve ayçiçek yağı fiyatları, yağlı tohum piyasalarındaki fiyat hareketleri, yerel ve uluslararası piyasalardaki arz talep durumu, ülkelerin dış ticaret politikaları ve petrol fiyatlarından büyük ölçüde etkilenmektedir.

Dünyada biyoyakıt üretiminin artması ile yağlı tohum ve ham yağ fiyatları arz-talep dengesi yanında petrol fiyatları ile doğrudan ilgili hale gelmiştir.

Şekil 3 ve Şekil 4'ten izleneceği üzere ayçiçeği tohumu ve ayçiçek yağı fiyatları birbirine paralel bir seyir izlemektedir. Petrol fiyatlarının rekor seviyelere ulaştığı 2008 yılında yağlı tohum fiyatları da tarihin zirvesini yapmıştır (Şekil 3).

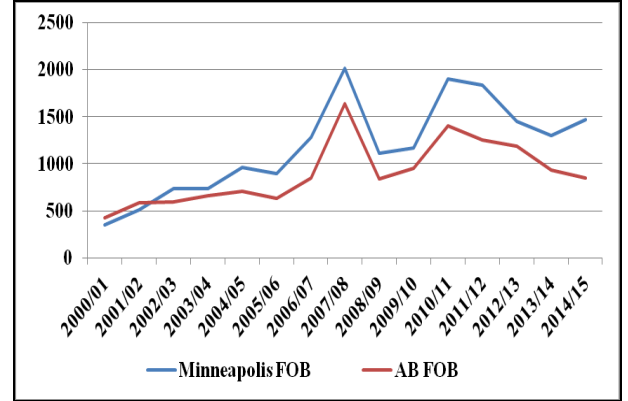
Şekil 3. Dünya Ayçiçeği Tohumu Fiyatları (\$/ton)

Kaynak: www.fas.usda.gov

Biyodizel talebi de petrol fiyatlarına bağlı olup petrol fiyatı artınca biyodizele olan talep artmaktadır. Dolayısıyla 2007 yılından itibaren biyodizele talebin artması, dünya ayçiçeği tohum ve yağ fiyatlarında artışa neden olmuştur.

Şekil 4. Dünya Ayçiçek Yağı Fiyatları (\$/ton)

Kaynak: www.fas.usda.gov

2013/2014 sezonunda, ABD ayçiçeği tohumu çiftlik fiyatları önceki sezona oranla %12,1 azalarak 480 \$/tona, Rotterdam CIF fiyatları ise %19,7 oranında azalarak 466 \$/tona gerilemiştir. Aynı sezonda ayçiçeği yağı Minneapolis FOB fiyatları önceki sezona oranla %10,3 azalarak 1.302 \$/tona, AB FOB fiyatları ise %21,9 oranında azalarak 929 \$/tona gerilemiştir (Ek Tablo 6).

DÜNYADA TAHMİN: 2014/2015

Ayçiçeği Ekim Alanlarında ve Üretimde Azalış Tahmin Ediliyor

2014/15 sezonunda dünya ayçiçeği tohumu ekim alanlarının bir önceki sezona göre %4,1 azalarak 23,1 milyon ha'ya, üretiminin ise %5,6 oranında azalarak 39,9 milyon tona gerilediği tahmin edilmektedir (Ek Tablo 1). Bu düşüşte, Arjantin'in ayçiçeği tohumu üretiminin %58 artmasına karşın, büyük üretici ülkeler olan Ukrayna (%12,1) ve Rusya'nın (%15,4) üretimindeki düşüşün etkili olduğu söylenebilmektedir. Üretimde meydana gelen bu düşüşün küresel ayçiçeği kıyımını 1,8 milyon ton azalttığı tahmin edilmektedir.

2014/2015 yılında AB ve Rusya'nın diğer yağ bitkilerindeki (soya ve mısır) yarışından dolayı ayçiçeği fiyatlarının düşmesi ve üreticilerin ayçiçeği yerine diğer ürünleri tercih etmesi nedeniyle Rusya'da ayçiçeği ekim alanının son 5 yılın en düşük seviyesinde gerçekleştiği ve buna bağlı olarak üretim düşüşü yaşandığı tahmin edilmektedir (Anonim, 2015a). En büyük üretim artışının olduğu tahmin edilen Arjantin'de ise, 2013/2014 sezonunda yaşanan kuraklığın etkisiyle gerileyen üretimin, 2014/15 sezonunda iyi hava koşulları ve bol yağışlar nedeniyle 3,1 milyon tona ulaştığı tahmin edilmektedir.

Ayçiçek Yağı Üretimde Azalış Tahmin Ediliyor

2014/15 sezonunda dünya ayçiçek yağı üretiminin tohum üretimindeki düşüşe paralel olarak bir önceki sezona göre %4,6 azalarak 15,1 milyon tona düştüğü tahmin edilmektedir (Tablo 2). En büyük üretici ülke olan Ukrayna'da ayçiçeği üretimindeki düşüş doğrultusunda ayçiçek yağı üretiminde de %8,9 oranında düşüş olduğu tahmin edilmektedir. Rusya ve AB'nin üretim miktarlarında ise sırasıyla %7,3 ve %0,6 oranında azalış olduğu tahmin edilmektedir (Ek Tablo 4).

Ayçiçeği İhracatında Azalış Tahmin Ediliyor

Dünya ayçiçeği tohumu ihracatının 2014/2015 sezonunda %9,2 oranında azalarak 1,78 milyon tona gerilediği tahmin edilmektedir. Bu düşüşte, en büyük ayçiçeği tohumu ihracatçısı ve üreticisi ülkelerdeki üretim düşüşünün etkili olduğu tahmin edilmektedir.

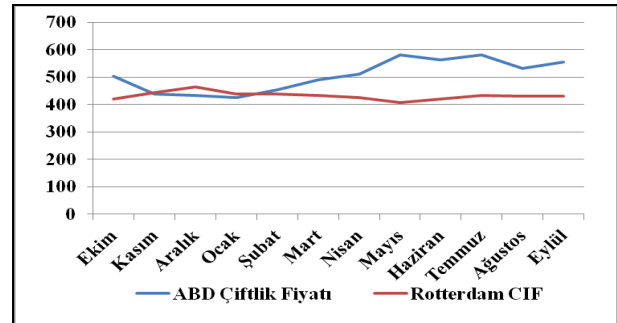
2014/2015 sezonunda küresel ayçiçek yağı ihracatının %5,5 azalarak 7,4 milyon tona gerilediği tahmin edilmektedir. Dünya ayçiçek yağı ihracatında ilk sırada gelen Ukrayna'nın

2014/2015 sezonunda ayçiçek yağı ihracatının %7,5 azalarak 3,9 milyon tona gerilediği ve Ukrayna'nın söz konusu sezonda ürettiği ayçiçek yağının %89,4'ünü ihraç ettiği tahmin edilmektedir. Rusya'nın ise ayçiçek yağı ihracatının, bir önceki sezona göre %19,5 oranında azalarak 1,4 milyon tona gerilediği tahmin edilmektedir (Ek Tablo 4).

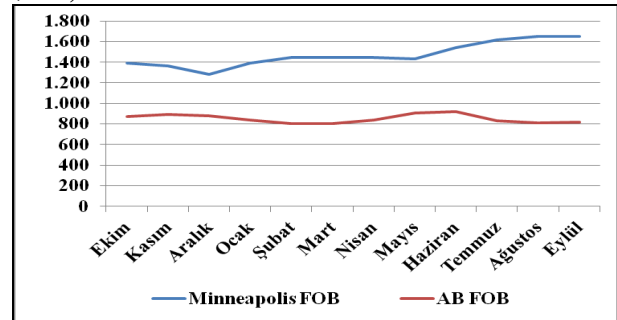
2014/15 sezonunda dünya ayçiçek yağı ithalatının ise %9,8 oranında azalarak 6 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir.

Ayçiçeği Tohumu ve Yağı Fiyatları

2014/2015 sezonunda yapılan üretim düşüşüne rağmen, AB FOB ve Rotterdam CIF fiyatlarında, soya talebindeki artış nedeniyle ayçiçeği tohumu ve yağı fiyatlarında azalış gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Bu doğrultuda, 2014/2015 sezonunda ayçiçek tohumu Rotterdam CIF fiyatlarının %7,3, ayçiçek yağı AB FOB fiyatlarının ise %8,5 oranında düştüğü tahmin edilmektedir (Ek Tablo 6).

Şekil 5. Dünya Ayçiçeği Tohumu Fiyatları (2014-15, \$/ton)

Kaynak: www.fas.usda.gov

Şekil 6. Dünya Ayçiçek Yağı Fiyatları (2014-15, \$/ton)

Kaynak: www.fas.usda.gov

ABD'de ise 2014/2015 sezonunda ayçiçeği tohumu fiyatında %5,4, yağ fiyatlarında ise %13'lük düşüş olduğu tahmin edilmektedir (Ek Tablo 6).

DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2015/2016

Ayçiçeği Ekim Alanlarında ve Üretimde Azalış Öngörülüyor

USDA verilerine göre; 2015/16 sezonunda dünya ayçiçeği ekim alanlarında %1,09 oranında düşüş beklenmektedir. Buna paralel olarak küresel ayçiçeği üretiminin söz konusu sezonda bir önceki sezona göre %0,75 azalarak 39,7 milyon tona gerileyeceği öngörülmektedir (Tablo 1). Ukrayna, Rusya ve Avrupa'da uzayan yaz sıcaklığı ve kuraklığın ayçiçeği üretimine önemli derecede zarar verdiği belirtilmektedir.

Üretimdeki azalmada AB ve Arjantin'de öngörülen üretim düşüşü etkili olmaktadır. Nitekim, AB ayçiçeği üretiminde %13,2, Arjantin'de ise %11,4 oranında düşüş öngörülmektedir. Buna karşılık, dünya ayçiçeği üretiminde ilk sırada yer alan Ukrayna'da üretimin %7,8 artarak 11 milyon ton, Rusya'da %5,3 artarak 9.4 milyon ton olacağı öngörülmektedir. En yüksek üretim artışının ise soya üretiminde beklenen azalışa bağlı olarak ABD'de olacağı (%31,2) öngörülmektedir.

2015/2016 sezonunda ayçiçeği tohumu üretiminde beklenen değişimler doğrultusunda, Ukrayna (%5,3) ve Rusya'da (%3,4) ayçiçek yağı üretiminde artış, AB (%6) ve Arjantin'de (%5,8) ise azalış olacağı öngörülmektedir (Ek Tablo 4).

Ayçiçeği İhracatında Azalış Ayçiçek Yağı İhracatında Artış Öngörülüyor

2015/16 sezonunda öngörülen, üretimdeki düşüş ve tüketimdeki artışın, ayçiçeği tohum ihracatında %26 azalmaya, ayçiçek yağı ihracatında ise düşük oranda (%0,4) artışa neden olacağı öngörülmektedir. Bu kapsamda, 2015/2016 sezonunda ayçiçeği tohum ihracatının 1,3 milyon ton, ayçiçek yağı ihracatının ise 7,4 milyon ton olacağı öngörülmektedir. Özellikle %13,2 üretim düşüşü beklenen AB'de ayçiçeği tohumu ihracatının bir önceki sezona göre %33,3 oranında azalacağı öngörülmektedir (Ek Tablo 3).

2015/2016 sezonunda ayçiçek tohumu ihracatının %30,4'ünün AB, %13,3'ünün ise Çin tarafından gerçekleştirileceği öngörülmektedir. Aynı sezonda ayçiçek yağı ihracatının ise %54'ünün Ukrayna, %20,3'ünün ise Rusya tarafından gerçekleştirileceği öngörülmektedir. Küresel ayçiçeği tohumu ithalatında ise 2015/2016 sezonunda %16,10'luk azalış öngörülmektedir (Ek Tablo 6).

2015/2016 sezonunda ayçiçeği tohumu bitiş stoklarının %19,9 azalarak 1,96 milyon tona, ayçiçek yağı stoklarının ise %16,3 oranında azalarak 1,26 milyon tona gerileyeceği öngörülmektedir (Tablo 1, Tablo 2).

TÜRKİYE'DE DURUM: 2013/2014

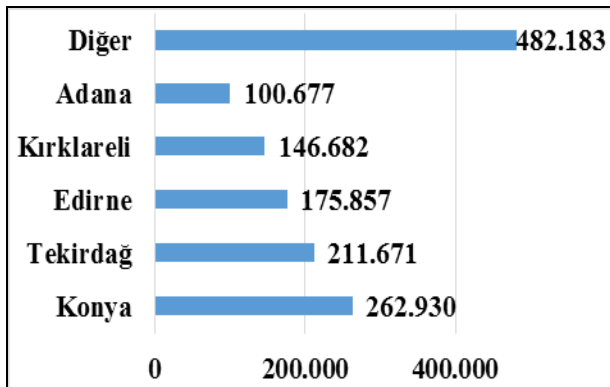
Yağlık ayçiçeği, Türkiye'de en fazla üretilen yağlı tohum olması, bitkisel yağ tüketiminde %85 civarındaki payı ve yüksek yağ içeriği (%40) nedeniyle Türkiye'nin en önemli yağlı tohum bitkisidir. Ayrıca bitkisel yağ açığını azaltabilmek için, öncelikli olarak üretiminin artırılması gereken yağlı tohumlu bitkidir.

İklim ve toprak özellikleri dikkate alındığında, yağlı tohumlu bitkilerin üretimi bakımından Türkiye'de büyük bir potansiyel mevcut olmasına rağmen yeterli ekim alanı ve üretim artışı sağlanamamıştır. Türkiye'de ayçiçeği üretiminin yeterli olmamasının nedenleri;

- Üretim maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle dış pazar fiyatlarıyla rekabet edememesi,
- Birim alandaki getirisinin düşük olması, dolayısıyla yetiştirildikleri bölgelerdeki alternatif ürünlerle rekabet edememesi (Ayçiçeği/Buğday paritesinin buğday lehine bozulması)
- Dünya ham yağ fiyatlarının Türkiye'ye göre daha düşük olmasıdır.

Türkiye'de yağlık ayçiçeği, ağırlıklı olarak Trakya Bölgesi ve Konya'da üretilmektedir. 2013/2014 sezonu itibarıyla Konya (%12,9), Tekirdağ (%17,8), Edirne (%14,9) ve Kırklareli (%11,4) yağlık ayçiçeği ekim alanının %57'sini oluşturmaktadır. Aynı sezon itibarıyla Türkiye yağlık ayçiçeği üretiminde de Konya %19,1, Tekirdağ %15,3), Edirne %14,9 ve Kırklareli %11,4'lük payla ilk sıralarda yer almaktadır (Ek Tablo 30).

Şekil 7. 2013 Yılı İtibarıyla İllere Göre Yağlık Ayçiçeği Üretim Miktarı (ton)

Kaynak: TÜİK

2013 yılı birim alandan elde edilen verim oranları iller açısından incelendiğinde, Konya

391 kg/da ile birinci sırada yer almaktadır. Konya'yı, Kayseri (383 kg/da), Muğla (380 kg/da) ve Gaziantep (360 kg/da) takip etmektedir. Konya'da ve şekerpancarı ekilen diğer illerde şekerpancarı ekim alanlarının azalması sonucu yağlık ayçiçeği üretimi hızla artmıştır. Ayrıca, sulu tarım yapıldığı ve üretim alanları henüz canavar otu ile bulaşık olmadığı için birim alandan elde edilen ürün Türkiye ortalamasının üzerindedir (Anonim, 2015b).

Ayçiçeği Üretimi ve Ekim Alanı Arttı

Yağlı tohum üretiminde önemli üretim kapasitelerine sahip Karadeniz havzası ülkelerinde yağlı tohum ihracatının zorlaştırılıp, hamağ ihracatında düşürülen vergiler ve bu ülkelerde kurulan yüksek kırma kapasiteli tesisler nedeniyle, sözkonusu ülkeler katma değeri daha yüksek olan ham ve rafine yağ ihracatına yönelmişlerdir. Bunun sonucunda Türkiye'nin bu ülkelerden yaptığı ayçiçeği tohum ithalatında düşüş gerçekleşmiştir. Ayçiçeği tohumunda düşen ithalat miktarı ve üretim neticesinde, 2012/2013 sezonunda ayçiçeği fiyatları önceki iki sezon boyunca %38 ve %16'luk artışlarla rekor fiyatlara ulaşmış ve ayçiçeği ekimini cazip hale getirmiştir (özellikle Konya'da). Buna bağlı olarak 2013/2014 sezonunda, ayçiçeği ekim alanı önceki sezona oranla %15 oranında artarak 520 bin ha'a ulaşmıştır. Önceki sezonda kuraklık nedeniyle düşen üretim miktarı, hem ayçiçeği ekim alanlarının artışı hem de bol yağışlar nedeniyle %3 oranında artarak 2013/2014 sezonunda 1,38 milyon tona ulaşmıştır. Ortalama verim ise 228 kg/da olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 27).

2013/2014 sezonu itibarıyla Türkiye'nin toplam ayçiçeği tohumu ihtiyacı 3,72 milyon ton iken, bu ihtiyacın %34'ü yurtiçi tohum üretiminden karşılanmıştır. Bu durum Türkiye'nin söz konusu sezonda yağlık ayçiçeğinde %66 dışa bağımlı olduğunu göstermektedir. 2013/2014 sezonunda gerçekleşen 1,66 milyon ton'luk tohum kullanımının tamamı kırma sanayinde işlenmek suretiyle gerçekleşmiştir (Tablo 3).

Ayçiçek yağı, Türkiye'de yağ üretiminin büyük bir kısmını (%88) bitkisel yağlar oluşturmaktadır. 1980'li yıllarda tarımsal sanayi sektöründe görülen gelişmelere paralel olarak gerek teknoloji, gerekse üretim miktarı açısından bitkisel yağ sanayinde de önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Türkiye’de üretilen yağlık ayçiçeği tohumunun ham yağ içeriği %39 civarındadır. Bu kapsamda, 2013/2014 sezonunda üretilen 1,38 milyon ton yağlık ayçiçeğinden 495 bin ton ham yağ üretimi gerçekleşmiştir (Tablo 4).

Aynı sezonda Türkiye’nin 1,52 milyon ton olan toplam ayçiçek ham yağ arzının sadece %32,7’si

yerli üretim ile, geriye kalan kısmı ise tohum ithalatı ve ham yağ ithalatı ile karşılanmıştır. 2013/2014 sezonunda toplam ayçiçeği rafine yağ kullanımının %43,5’i ihracat ve %56,5’i sıvı yağ tüketimi şeklinde gerçekleşmiştir (Tablo 4).

Tablo 3. Türkiye Yağlık Ayçiçeği Tohumu Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

	2013/2014	2014/2015 Tahmin	2015/2016 Öngörü
Ekim Alanı (000 ha)	520	552	490
Verim (kg/da)	265	268	-
Yurt İçi Tohum Üretimi	1.380	1.480	1.512
ARZ			
Başlangıç Stoğu (1 Eylül)	177	139	75
Yurt İçi Tohum Üretimi	1380	1.480	1.512
Üretim Kayıpları (%8)	110	118	121
Kullanılan üretim	1.270	1.362	1.391
İthal Tohum (a)	608	530	451
İthal Ham ve Rafine Yağın Tohum Karşılığı	1.850	1.940	2.095
Toplam Tohum İhtiyacı /a	3.727	3.832	3.937
TOPLAM ARZ	1.802	1.928	1.998
KULLANIM			
Tohum İhracatı	1,42	1,87	1,78
Kırma	1.662	1.851	1.947
TOPLAM KULLANIM	1.663	1.853	1.949
Bitiş Stoğu (31Ağustos)	139	75	49
Stok/Kullanım oranı (%)	8,36	4,05	2,51

Kaynak: TÜİK verilerinden yararlanılarak TEPGE tarafından hazırlanmıştır (Erişim Tarihi: 02.12.2015).

a/ Tohum Eşdeğeri

Not: 1) Ayçiçeği tohumunun ham yağ içeriği; yerli %39, ithal %42

2) Ayçiçeği tohumunun küspe içeriği; yerli %55, ithal %52

3) Ayçiçek ham yağının net (rafine) yağa geçiş yüzdesi %94

4) İthalat ve ihracat rakamları, Ek Tablo 31’de belirtilen GTİP’ler dahilinde TÜİK verilerinden elde edilmiştir.

5) Tüketim rakamları; Arz toplamından ihracat ve stok toplamı düşülerek elde edilmiştir.

6) Toplam Arz= Başlangıç Stoğu+Kullanılan Üretim+İthal Tohum

7) Toplam Tohum İhtiyacı /a (Yurt içi üretim+ithal tohum+ithal ham ve rafine yağın tohum karşılığı)

8) Stok verileri USDA’dan alınmıştır (www.fas.usda.gov/psdonline/ (Erişim Tarihi: 02.12.2015)

9) 2015/2016 sezonu ile ilgili öngörü; USDA’nın öngördüğü değişim oranları dikkate alınarak hesaplanmıştır.

2015/2016 ekim alanı öngörüsü USDA tahminidir.

Tablo 4. Türkiye Ayçiçek Yağı Arzı ve Kullanımı (Bin ton)

	2013/2014	2014/2015 Tahmin	2015/2016 Öngörü
Tohum			
Yurtiçi Tohum Üretimi	1380	1.480	1.512
Ürün Kayıpları (%8)	110	118	121
Kullanılan üretim	1.270	1.362	1.391
İthal Edilen Tohum	608	530	451
Ham Yağ			
Yurtiçi tohum üretiminin ham yağ karşılığı	495	531	543
İthal tohumun ham yağ karşılığı	255	223	189
İthal Ham Yağ	766	794	858
Toplam Ham Yağ	1.517	1.548	1.589
ARZ			
Rafine Yağ Arzı			
Başlangıç Stoğu (1 Eylül)	112	392	267
Üretim (Toplam ham yağın rafine karşılığı)	1.426	1.455	1.494
İthalat	11	20	22
TOPLAM ARZ	1.549	1.867	1.783
KULLANIM			
Ham yağ ihracatı	170	35	33
Rafine yağ İhracatı	678	636	640
Ham yağ ihracatının rafine karşılığı	160	33	31
Toplam rafine yağ ihracatı	1.008	704	705
Tüketim (Sıvı Yağ)	149	896	916
TOPLAM KULLANIM	1.157	1.600	1.621
Bitiş Stoğu (31 Ağustos)	392	267	162
Stok/Kullanım oranı (%)	33,89	16,69	9,99

Kaynak: TÜİK verilerinden yararlanılarak TEPGE tarafından hazırlanmıştır (Erişim Tarihi: 02.12.2015).

Not: 1) Ayçiçeği tohumunun ham yağ içeriği; yerli %39, ithal % 42

2) Ayçiçek ham yağının net (rafine) yağa geçiş yüzdesi % 94

3) İthalat ve ihracat rakamları, EK Tablo 31'de belirtilen GTİP'ler dahilinde TÜİK verilerinden elde edilmiştir.

4) Tüketim rakamları; Arz toplamından ihracat ve stok toplamı düşülerek elde edilmiştir.

5) 2015/2016 sezonu ile ilgili veriler; USDA'nın değişim öngörülerini dikkate alınarak hesaplanmıştır.

Ticaret

Türkiye'de gerek hızlı nüfus artışı ve gerekse kişi başına artan tüketim sonucu bitkisel yağ tüketiminde sürekli bir artış gözlenmektedir. Tüketimi karşılayacak yeterli üretimin olmaması nedeniyle, bitkisel yağ üretiminde giderek artan önemli miktardaki açık, ithalat yoluyla karşılanmaktadır. İthalat daha çok ham yağ ve yağlı tohum olarak yapılmaktadır ve ithalatın çoğunlukla ham yağ şeklinde yapılması katma değer kaybına neden olmakta ve sanayinin kırma kapasitesinin atıl kalmasına neden olmaktadır.

Yağlı tohumlar ve bitkisel yağlarda yerli üretimin korunması ve devamının sağlanmasını teminen,

Özellikle 2005-2006 yıllarında Rusya ve Ukrayna gibi ülkelerde yabancı ortaklı yağ işleme tesislerinin kurulması ile tohumdan çok ham yağ ithalatı yapılmak zorunda kalınması da bu kayıpları arttırmaktadır.

Türkiye'de ayçiçeği tohumu ithalatında %27, ayçiçek yağının ham olanlarının ithalatında %36, rafine olanlarında ise %50 oranlarında gümrük vergisi uygulanmaktadır (Anonim, 2015b).

2009/8 sayılı tebliğ uyarınca ayçiçeği tohumunun ithalatında 640 \$/ton, ham ayçiçeği yağı ithalatında

ise 1.500 \$/ton seviyesinde gözetim fiyatı uygulanmaktadır (Anonim, 2015b).

Ayçiçeği Tohumu İthalatı Azaldı

2013/2014 sezonunda Türkiye yağlık ayçiçeği ithalatı bir önceki sezona göre %5,5 oranında azalarak 608 bin ton olarak gerçekleşirken, ham yağ ithalatı yaklaşık %17,6 artarak 766 bin tona yükselmiştir (Tablo 4). Bu durum artan yağ talebi ile birlikte Türkiye'nin yağlı tohum ve yağ açığının gittikçe büyüdüğünün göstergesidir. Aynı sezonda tohum ve ham yağ ithalatına ödenen miktar bir önceki sezona göre %15 artarak 1,53 milyar \$'a ulaşmıştır (Ek Tablo 8).

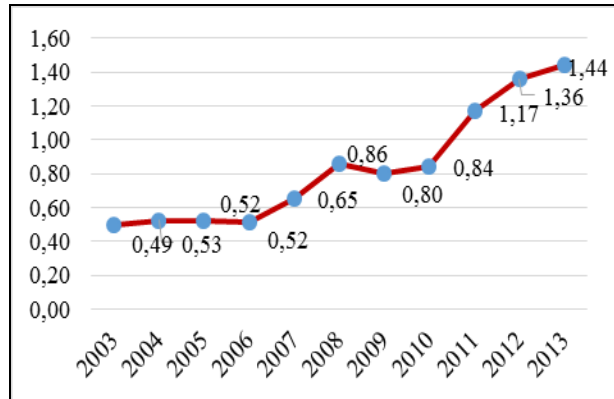
Türkiye'nin 2013 yılı itibariyle yağlık ayçiçeği tohumu ithal ettiği ülkeler başta Bulgaristan olmak üzere, Moldova ve Romanya'dır. Nitekim, 2013 yılında Türkiye yağlık ayçiçeği tohumu ithalatının %86,4'ünü bu ülkelerden gerçekleştirmiştir (Ek Tablo 11). Türkiye'nin ayçiçeği tohumu ihracatı ise yok denecek kadar azdır (Ek Tablo 13).

Türkiye'nin 2013 yılı itibariyle ham ayçiçek yağı ithal ettiği başlıca ülkeler; Ukrayna ve Rusya'dır.

Fiyatlar

Dünyada biyoyakıt üretiminin artması ile yağlı tohum ve ham yağ fiyatları, arz-talep dengesi yanısıra petrol fiyatları ile de doğrudan ilgili hale gelmiştir. Türkiye'nin net ayçiçeği ithalatçısı olması nedeniyle, Türkiye ayçiçeği fiyatları, dünya fiyatları ve petrol fiyatlarından direkt olarak etkilenmektedir. Petrol fiyatlarının rekor seviyelere ulaştığı 2008 yılında yağlı tohum ve yağ fiyatları da tarihi zirvesini yapmıştır.

Şekil 8. Türkiye'de Yağlık Ayçiçeği Üretici Fiyatları (TL/kg)

Kaynak: TÜİK

Türkiye'de özel sektörün yanı sıra, Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri (Trakyabirlik) ve Konya Şeker tarafından ürün alımı gerçekleştirilmektedir.

Nitekim söz konusu yılda Türkiye ham ayçiçeği yağı ithalatının, %60,4'ünü Rusya, %38,9'unu Ukrayna olmak üzere toplam %99,2'sini bu 2 ülkeden gerçekleştirmiştir (Ek Tablo 15).

Rafine Yağ İhracatı Arttı

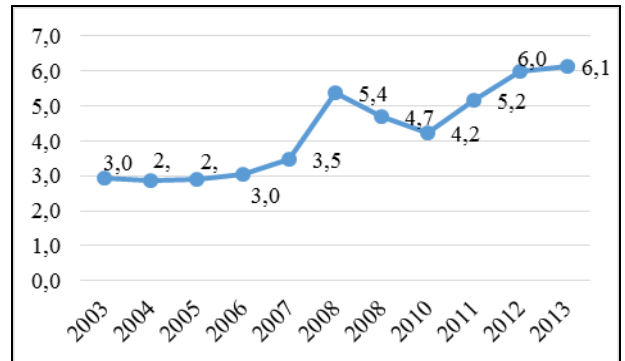
Türkiye ayçiçeği ihracatının büyük bölümünü rafine ayçiçek yağı olarak gerçekleştirmektedir. Tohum ve ham yağ ihracatı ise oldukça düşük düzeylerde (Ek Tablo 9).

Türkiye'de kurulu yağlı tohum kırma ve bitkisel yağ rafınasyon kapasitesi kullanılması için dahilde işleme rejimi kapsamında ayçiçeği ithalatına izin verilmesi nedeniyle rafine ayçiçek yağı ihracatı da son yıllarda önemli oranda artmıştır.

2013/2014 sezonunda rafine ayçiçek yağı ihracatı bir önceki sezona göre %27,8 oranında artarak 678 bin tona yükselmiştir (Tablo 4). Türkiye rafine ayçiçek yağı ihracatından en büyük payı Irak ve Suriye almaktadır. Nitekim, 2013 yılı itibariyle rafine ayçiçek yağı ihracatının %69,7'si Irak'a, %15'i Suriye'ye olmak üzere toplam %84,7'si bu iki ülkeye gerçekleştirilmiştir (Ek Tablo 21).

Türkiye'de ayçiçeği fiyatları, Trakyabirlik tarafından belirlenen düzeylerde gerçekleşmekte, özel firmalar bu fiyatlar seviyesinde alım yapmaktadırlar. 2013 yılı itibariyle ayçiçeği tohumu üretici fiyatı bir önceki yıla oranla %5,9 artarak 1,44 TL/kg, ayçiçeği yağı tüketici fiyatı ise %2,5 artarak 6,15 TL/kg olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 28).

Şekil 9. Türkiye'de Yıllar İtibariyle Ayçiçek Yağı Tüketici Fiyatları (TL/kg)

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE'DE TAHMİN: 2014/2015

Ayçiçeği üretiminde artış tahmin ediliyor

TÜİK verilerine göre; 2014/2015 sezonunda Türkiye yağlık ayçiçeği üretiminin; özellikle Trakya'da yaşanan olumlu hava şartlarına ve ekim alanlarındaki artışa bağlı olarak %7,2 artarak 1,48 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir. Söz konusu sezonda en büyük üretim artışının %47 ile Tekirdağ'da gerçekleştiği ve Trakya Bölgesi'nin genelinde ise %28 üretim artışı olduğu tahmin edilmektedir. Konya'da ise 2013/2014 sezonunda bir önceki sezona (2012/2013) kıyasla, fiyatların beklenenin altında gerçekleşmesi nedeniyle, üreticilerin üretimden uzaklaşmaları neticesinde 2014/2015 sezonunda ekim alanları %11 oranında azalmıştır. Buna rağmen yüksek verimden dolayı üretim miktarında düşüş yaşanmamakla birlikte önemli bir artış da kaydedilmemiş olup ve üretimin 264 bin ton olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir (Ek Tablo 29).

Ayçiçeği tohum ihtiyacında artış tahmin ediliyor

2014/2015 sezonunda yağlık ayçiçeği tohum ihtiyacının bir önceki sezondaki rekor üretim artışına rağmen, %2,3 oranında artarak 3,8 milyon tona yükseldiği ve bu ihtiyacın %38,6'sının yurtiçi tohum üretiminden karşılandığı tahmin edilmektedir. Aynı sezonda, neredeyse tamamı kırma sanayinde işlenmek suretiyle 1,9 milyon ton tohum kullanımı tahmin edilmektedir (Tablo 3).

2014/2015 sezonunda 1,48 milyon ton olması beklenen yağlık ayçiçeğinden 531 bin ton ham yağ üretimi gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Ayçiçeği ham yağ arzında artış tahmin ediliyor

2014/2015 sezonunda Türkiye'nin toplam ayçiçeği ham yağı arzının bir önceki sezona göre %2 artarak 1,55 milyon ton olduğu ve toplam ayçiçek ham yağı arzının sadece %34'ünün yerli üretim ile, geriye kalan kısmının ise tohum ithalatı ve ham yağ ithalatı ile karşılandığı tahmin edilmektedir (Tablo 4). Arzdaki artışın büyük oranda yurtiçi üretimdeki artıştan kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Türkiye'de toplam ihtiyacı karşılamak için yağlık ayçiçeği üretiminin 3,9 milyon ton olması gerekmektedir.

2014/2015 sezonunda toplam 1,6 milyon ton olan ayçiçek rafine yağı kullanımının %44'ünün ihracat ve %56'sının ise sıvı yağ tüketimi şeklinde gerçekleştiği tahmin edilmektedir (Tablo 4).

Ayçiçeği tohum ithalatında düşüş tahmin ediliyor

Türkiye'nin ayçiçek yağı açığı yağlık ayçiçeği tohumu ve ham ayçiçek yağı ithalatı ile karşılanmaya çalışılmaktadır. Türkiye'nin ayçiçeği ithalatı daha çok tohum ve ham yağ şeklinde gerçekleşmekle birlikte 2013 yılından itibaren tohum ithalatının azalması ile birlikte rafine yağ ithalatı artmıştır. Bunda, ayçiçeği ihracatçısı ülkelerin kırma sanayilerinin gelişmesi ile birlikte tohumdan ziyade rafine yağ ihracatına yönelmesi etkili olmuştur. Bu bağlamda, 2013/2014 sezonunda 608 bin ton olan tohum ithalatının 2014/2015 sezonunda yaklaşık %12,7 oranında azalarak 530 bin tona düştüğü tahmin edilmektedir. Yine bu sezonda Türkiye'nin ithal ettiği ham yağın bir önceki sezona göre %3,7 oranında artarak 794 bin tona ulaştığı, rafine yağ ithalatının ise %88,8 oranında arttığı tahmin edilmektedir (Tablo 3).

Aynı sezonda Türkiye'nin rafine ayçiçek yağı ihracatının önceki sezona göre %6,3 oranında azalarak 636 bin tona gerilediği tahmin edilmektedir (Tablo 4). Diğer yandan takvim yılı itibarıyla incelendiğinde ise; rafine yağ ihracatının 2013 yılına oranla %20,1 artarak 2014 yılında 684 bin tona ulaştığı, değer bazında ise %1 oranında azalarak 813 milyon dolar seviyesinde gerçekleştiği tahmin edilmektedir (Ek Tablo 21-22). 2014 yılında Türkiye'nin rafine yağ ihracatında %63,6 ile en büyük payı Irak'ın aldığı tahmin edilmektedir (Ek Tablo 21). Bununla birlikte, 2015 yılının Ocak-Ağustos döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre, Irak pazarında %15 (miktar bazında) daralma gerçekleşmiştir.

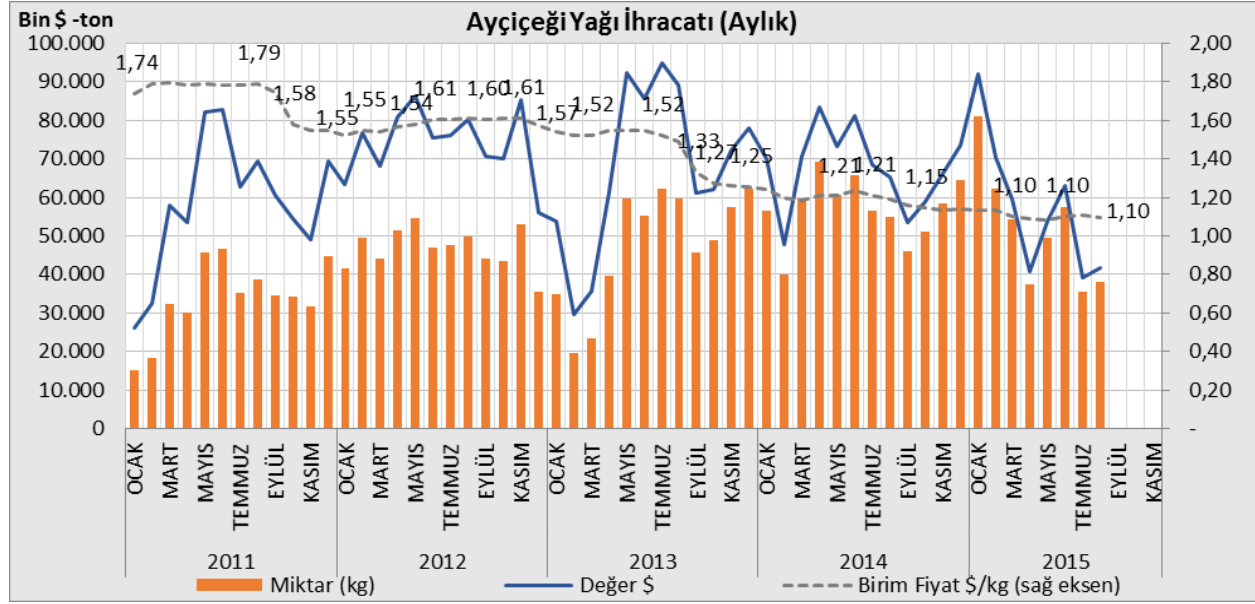
Türkiye'nin ham ayçiçek yağı ithalatı gerçekleştirdiği en büyük tedarikçi ülke olan Rusya'da, gerçekleştirilen ham yağ ithalatının önceki sezona göre %59,4 artarak 601 bin tona ulaştığı, Ukrayna'dan gerçekleştirilen ithalatın ise %30,2 azalarak 170 bin tona gerilediği tahmin edilmektedir. Bununla birlikte söz konusu sezonda Bosna-Hersek'ten gerçekleştirilen ham yağ ithalatının 3,4 kat artarak 15 bin tona, rafine yağ ithalatının ise 2,7 kat artarak 17 bin tona ulaştığı tahmin edilmektedir (Ek Tablo 15). İkili anlaşma gereği Bosna Hersek'ten ithal edilen "0" gümrüklü rafine ayçiçeği yağının miktarı çok fazla olmasa da, piyasada fiyat dengesizliği yarattığı ve sektörde haksız rekabete neden olduğu ifade edilmektedir.

Ayçiçeği tohumu ve rafine yağ fiyatları

Türkiye'nin ayçiçeğinde net ithalatçı olması nedeniyle yurtiçi ayçiçeği tohumu ve yağ fiyatları dünya fiyatlarındaki değişimlerden direkt olarak etkilenmektedir ve ithal fiyatlarının artmasıyla Türkiye yurtiçi fiyatları da artış eğilimine geçmektedir.

Genel olarak Türkiye'de rafine ayçiçeği yağı ihraç birim fiyatı, dünya birim fiyatının üzerinde seyretmektedir. 2011 yılı başında 1,72 \$/kg seviyesinde bulunan rafine ayçiçek yağı ihracatı birim fiyatı 2011 yılının Temmuz ayından itibaren azalış eğilimi göstermiştir. 2012, 2013 ve 2014 yıllarında ise sırasıyla 1,58 \$/kg, 1,43 \$/kg ve 1,19 \$/kg olarak gerçekleşmiştir (Anonim, 2015b).

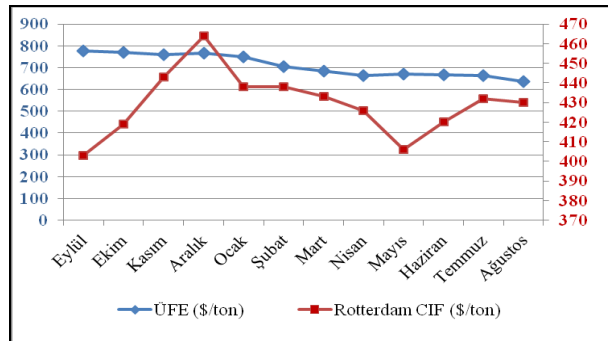
Şekil 10. Türkiye Rafine Ayçiçek Yağı İhracatı Değer, Miktar ve Birim Fiyat Değişimleri

Kaynak: (Anonim, 2015b).

2014/2015 sezonunda üretici fiyatlarının en yüksek olduğu ayların ürünün piyasaya girdiği Eylül-Ekim ayları, en düşük fiyatın olduğu ay ise Ağustos olarak tahmin edilmiştir. 2014/2015 sezonuna ait piyasadaki bütün ürünün Aralık ayına kadar alınmış olması nedeniyle, Aralık ayında dünya fiyatlarının en yüksek seviyesine ulaştığı tahmin edilmektedir (Şekil 11).

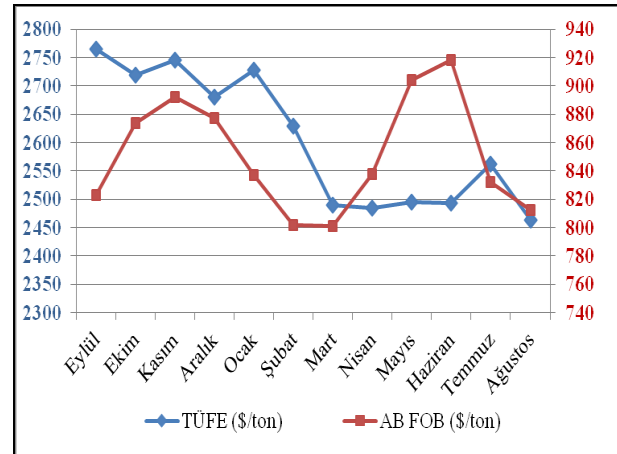
Şekil 11. 2014/2015 Sezonu Ayçiçeği Tohumu Fiyatları (\$/ton)

Kaynak: USDA, TÜİK (02.12.2015)

2014/2015 sezonunda ayçiçek yağı yurtiçi fiyatlarının en yüksek olduğu ay Temmuz-Ağustos olmakla birlikte, en düşük fiyatın ise Eylül ayında olduğu tahmin edilmektedir (Şekil 12).

Şekil 12. 2014/2015 Sezonu Rafine Ayçiçek Yağı Tüketici Fiyatları (\$/ton)

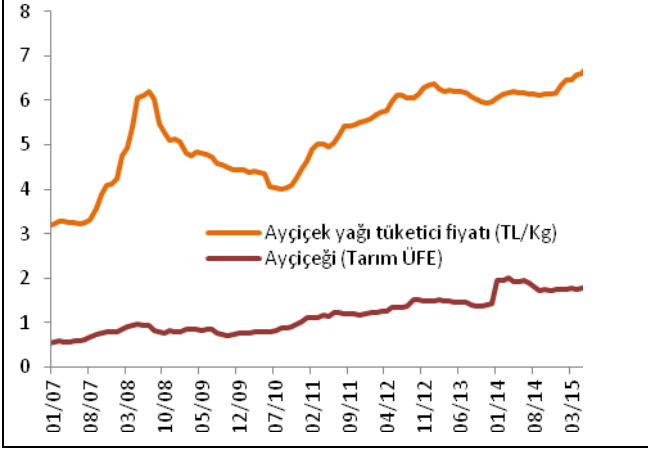
Kaynak: USDA, TÜİK (02.12.2015)

Ayçiçek yağı tüketici fiyatları son bir senedir yukarı yönlü bir eğilim sergilemektedir (Şekil 13). Ağustos 2015 itibarıyla ayçiçek yağı tüketici fiyatları yıllık olarak yüzde 14,6 artış kaydetmiştir. Ayçiçeği üretici fiyatlarındaki artış eğiliminin ise ılımlı olduğu, yakın dönemde belirgin bir değişim kaydetmediği gözlenmektedir. Ayçiçek yağı arzında ithalatın payı dikkate alındığında, son

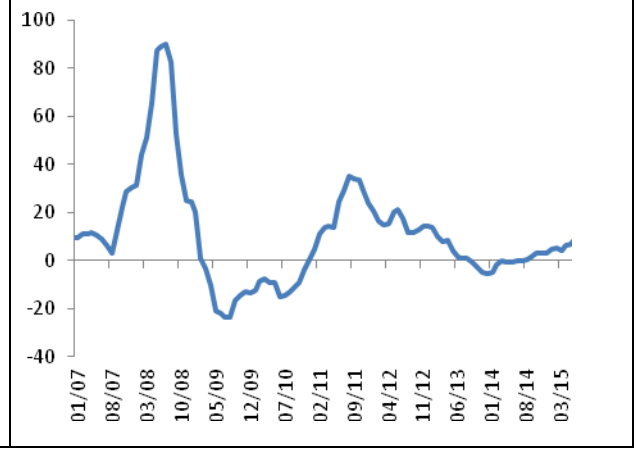
dönemde yaşanan ayçiçeği yurt içi tüketici fiyat artışında Türk lirasında kaydedilen değer kaybının

da etkili olduğu düşünülmektedir.

Şekil 13. Türkiye’de Ayçiçeği Üretici ve Tüketici Fiyatı (TL/kg)

Şekil 14. Türkiye’de Ayçiçek Yağı Tüketici Fiyatları (Yıllık % değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB.

TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ: 2015/2016

Yağlık ayçiçeği ve ayçiçek yağı üretiminin artacağı öngörülmüyor

USDA tahminlerine göre; 2015/2016 sezonunda ekim alanlarının %7,5 oranında azalarak 490 bin ha'a, üretimin ise %16,7 oranında azalarak 1 milyon tona gerileyeceği öngörülmektedir.

TÜİK Bitkisel Üretim 2. Tahminine göre ise; 2015/16 sezonunda Türkiye yağlık ayçiçeği üretiminin %2,2 artışla 1,5 milyon tona yükseleceği öngörülmektedir (Tablo 4).

2015/2016 sezonunda yağlık ayçiçeği üretiminde öngörülen artışa bağlı olarak yurtiçi ham ayçiçek yağı üretiminde de artış öngörülmektedir.

Ayçiçeği tohumu ithalatının azalacağı, ham yağ ithalatının artacağı öngörülmüyor

2015/2016 sezonunda toplam yağ (ham) ihtiyacının %34'ünün yurtiçi üretimle karşılanacağı, geriye kalan açığın ise yağlık ayçiçeği ve ham ayçiçek yağı ithalatı ile karşılanacağı öngörülmektedir.

USDA'nın değişim oranları dikkate alındığında, tohum ithalatının %15 oranında azalarak 451 bin tona gerileyeceği, buna karşılık ham yağ ithalatının %8 oranında artarak 858 bin tona yükseleceği öngörülmektedir. Bu kapsamda 2015/2016 sezonunda toplam ham yağ arzının %2,7 artarak 1,59 milyon tona yükseleceği öngörülmektedir. 2014/2015 sezonunda 636 bin ton olduğu tahmin edilen rafine yağ ihracatının ise 2015/2016 sezonunda 640 bin tona çıkması beklenmektedir (Tablo 4).

2015/2016 sezonunda Türkiye'nin en büyük ayçiçeği tohumu tedarikçisi Moldova'nın üretiminde beklenen %36,1'lik düşüşten dolayı tohum ihracatının %58,8 oranında azalacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin, Moldova'dan yapacağı ithalattaki düşüş nedeniyle diğer tedarikçi ülkeler olan Bulgaristan, Romanya ve Rusya'ya yöneleceği öngörülmektedir. Ancak, Türkiye'nin ana tohum ve ham yağ tedarikçilerinden olan Rusya ile son dönemde yaşanan krizin sektöre olumsuz yönde yansımaları olası görülmektedir.

Ayçiçeği tohumu ithalatında %27, ayçiçek yağının ham olanlarının ithalatında %36, rafine olanlarında ise %50 oranlarında gümrük vergisi

uygulanmaktadır. Yağlı tohumlar ve bitkisel yağlarda yerli üretimin korunması ve devamının sağlanmasını teminen, 2009/8 sayılı tebliğ uyarınca ayçiçeği tohumunun ithalatında 640 \$/ton, ham ayçiçeği yağı ithalatında ise 1.500 \$/ton seviyesinde gözetim fiyatı uygulanmaktadır (Anonim, 2015b).

2015 yılı Ocak-Ağustos döneminde 566 bin ton (771 milyon \$) seviyesinde ayçiçeği yağı ithalat gerçekleştirilmişken ithalatın %81'i Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamındadır (Anonim, 2015b).

DİR kapsamında yapılan ihracatlar karşılığında sıfır "0" gümrükle ham yağ ithalatı son yıllarda yaşanan en önemli sorunların başında gelmektedir. İhracat artışının tamamına yakınının Irak ve Suriye'ye olması ve iç piyasada düşük fiyatla teklif edilen ham yağın sektörde haksız rekabete neden olduğu düşünülmektedir (BYSD, 2015).

Diğer yandan, daha önceki yıllarda boya sanayinde soya yağı veya keten yağı kullanılırken gözetim fiyatından dolayı gümrük vergisinin aşırı artırıldığı son yıllarda, ayçiçek yağı kullanılması ve sıfır "0" gümrükle ayçiçek yağı ithal edilmesi, sektör açısından düşündürücü bir gelişme olarak nitelendirilmektedir. Teknik ve sınai amaçlı yağlara, ayçiçeği hamyağına uygulanan gümrük vergisi uygulanması istenmektedir.

İkili anlaşma gereği Bosna Hersek'ten ithal edilen "0" gümrüklü rafine ayçiçeği yağının piyasada fiyat dengesizliği yarattığı ve tüketicinin düşük fiyatı gördüğünde menşesine veya ithal amacına dikkat etmediği dolayısıyla sektörde haksız rekabete neden olduğu ifade edilmektedir (BYSD, 2015).

Fiyatlar

Dünyada petrol fiyatlarının arttığı yıllarda yağlı tohum ve yağ fiyatları artmaktadır. Türkiye'nin net ayçiçeği ithalatçısı olması nedeniyle, Türkiye ayçiçeği fiyatları, dünya fiyatları ve petrol fiyatlarından direkt olarak etkilenmektedir. İthal fiyatlarının artmasıyla Türkiye yurtiçi fiyatları da artış eğilimine girmektedir.

Fiyatlara; rekolte, iklim şartları, tüketim, petrol fiyatları, parite, spekülörlerin yatırım eğilimleri, ekonomik veriler ve devlet uygulamaları etki etmektedir.

TÜRKİYE'DE YAĞLIK AYÇİÇEĞİ POLİTİKALARI

Türkiye'de yağlık ayçiçeği uzun yıllardır üretimini teşvik etmek ve bitkisel yağ açığını giderebilmek amacıyla devlet destekleme alımları kapsamına dahil edilmiştir. Tarımda başlatılan yapısal reformlar ve destekleme yöntemlerindeki değişiklikler kapsamında; hem birliklerin dünya fiyatından ürün almasını sağlamak, hem de üreticiye yüksek fiyat vermek amacıyla 1999 yılı ürünü yağlık ayçiçeğinde uygulanmaya başlanan prim sistemi halen devam etmektedir.

Uygulanmış Politikalar

- ✓ 1969-1994: Tarım Satış Kooperatiflerinin devlet adına **destekleme alımları** yoluyla desteklenmiştir.
- ✓ 1994 yılına kadar destekleme fiyatları (**Garanti fiyat sistemi**)
- ✓ 1996-1999 yılları arasında daha önceki yıllarda devlet adına alım yapan Tarım Satış Kooperatiflerine, Devlet Fiyat İstikrar Fonu (**DFİF**) kaynaklı basit faizli kredi desteği
- ✓ 1999-2001 **Dahilde İşleme Rejimi** kapsamında ihracat teşviği
- ✓ 2002-2008 **DGD** destekleri
- ✓ 2003 yılında **Alternatif Ürün Desteği**
- ✓ Girdi Destekleri (Gübre, Mazot (2003)

- ✓ Tarife Kontenjanı uygulamaları ile ithalat izni
- ✓ 1999'dan itibaren prim desteği

Halen Uygulanan Politikalar: (Anonim, 2015b).

5488 sayılı Tarım Kanunu 19' uncu Maddesi uyarınca 2015/7495 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince, 2015 yılı ürünü için ayçiçeğine verilen mevcut destekler aşağıdaki gibidir:

- Fark Ödemesi Desteği Birim Miktarı **30 Kr/kg,**
- Toprak Analizi Desteği **2,5 TL/da,**
- Mazot Desteği **7,90 TL/da,**
- Gübre Desteği **8,25 TL/da,**
- Organik tarım ile ayçiçeği üreten üreticilere **10 TL/da,**
- Sözleşmeli yağlık ayçiçeği, soya fasulyesi, aspir ve kanola üretimi yapan üreticilere fark ödemesi desteğine ilave olarak **15 TL/da** destekleme ödemesi,
- Patates siğili hastalığı görülen Adana, Giresun, Gümüşhane, Kayseri, Niğde, Nevşehir, Ordu ve Trabzon illerinde **patates yerine** soya fasulyesi, aspir, kanola ve **yağlık ayçiçeği** üretimi yapan üreticilere, aldığı fark ödemesi desteğine **%50 ilave ödeme.**

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1. Dünyada Başlıca Yağlı Tohumların Arzı ve Dağılımı

	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16*	14/15-15/16 Değişim %	% Pay (2015/2016)
EKİM ALANI (1000 HA)									
Soya	102.557	103.364	103.141	109.778	113.090	118.130	120.985	2,42	51,89
Kanola	31.460	33.844	33.979	36.177	36.234	35.824	34.618	-3,37	14,85
Pamuk Çiğidi	29.545	32.883	35.051	33.460	31.817	32.964	30.274	-8,16	12,98
Yerfıstığı	23.341	25.019	24.111	24.410	25.265	23.639	24.395	3,20	10,46
Ayçiçeği	22.907	22.936	24.574	23.458	24.139	23.146	22.893	-1,09	9,82
Toplam Ekim Alanı	209.810	218.046	220.856	227.283	230.545	233.703	233.165	-0,23	100,00
ÜRETİM (1000 TON)									
Soya	260.555	264.345	240.427	268.824	283.145	318.679	321.015	0,73	60,46
Kanola	61.029	60.606	61.457	63.616	71.958	71.896	67.088	-6,69	12,64
Yerfıstığı	36.183	39.901	38.459	40.453	41.149	39.484	40.792	3,31	7,68
Pamuk Çiğidi	39.466	44.328	48.018	46.147	45.683	44.317	39.766	-10,27	7,49
Ayçiçeği	31.784	33.084	39.213	35.524	42.347	39.988	39.688	-0,75	7,47
Palm Çekirdeği	12.500	12.989	13.862	14.878	15.736	16.285	17.094	4,97	3,22
Hindistan Cevizi	5.714	5.785	5.593	5.786	5.429	5.433	5.507	1,36	1,04
Toplam Üretim	447.231	461.038	447.029	475.228	505.447	536.082	530.950	-0,96	100,00
İTHALAT (1000 TON)									
Soya	86.863	88.781	93.469	95.952	111.709	122.082	125.666	2,94	87,69
Kanola	10.744	10.099	13.181	12.659	15.258	13.993	13.157	-5,97	9,18
Yerfıstığı	1.963	2.373	2.365	2.351	2.372	2.482	2.543	2,46	1,77
Ayçiçeği	1.483	1.565	1.637	1.311	1.494	1.391	1.167	-16,10	0,81
Pamuk Çiğidi	553	849	1.101	908	775	641	625	-2,50	0,44
Hindistan Cevizi	98	136	82	41	86	90	90	0,00	0,06
Palm Çekirdeği	68	46	79	69	66	40	55	37,50	0,04
Toplam İthalat	101.772	103.849	111.914	113.291	131.760	140.719	143.303	1,84	100,00
İŞLENEN (1000 TON)									
Soya	209.605	221.230	228.373	230.167	241.281	261.498	273.362	4,54	61,14
Kanola	56.626	57.926	60.468	62.318	66.668	68.164	66.341	-2,67	14,84
Ayçiçeği	29.260	29.390	35.041	31.502	37.972	36.180	36.359	0,49	8,13
Pamuk Çiğidi	30.211	32.722	34.457	34.440	34.246	33.912	31.240	-7,88	6,99
Yerfıstığı	15.297	16.628	16.645	17.402	17.647	17.393	17.343	-0,29	3,88
Palm Çekirdeği	12.580	12.882	13.776	14.764	15.656	16.224	17.023	4,92	3,81
Hindistan Cevizi	5.650	5.856	5.526	5.865	5.418	5.397	5.474	1,43	1,22
Toplam İşlenen	359.229	376.634	394.286	396.458	418.888	438.768	447.142	1,91	100,00
İHRACAT (1000 TON)									
Soya	91.440	91.702	92.187	100.817	112.639	126.617	129.078	1,94	87,81
Kanola	10.842	10.867	12.915	12.454	14.963	14.554	12.980	-10,81	8,83
Yerfıstığı	2.395	2.884	2.977	2.653	2.890	3.217	2.885	-10,32	1,96
Ayçiçeği	1.550	1.778	1.923	1.446	1.956	1.780	1.317	-26,01	0,90
Pamuk Çiğidi	572	1.016	1.151	919	832	627	612	-2,39	0,42
Hindistan Cevizi	104	108	106	74	107	87	87	0,00	0,06
Palm Çekirdeği	15	14	42	43	38	32	33	3,13	0,02
Toplam İhracat	106.918	108.369	111.301	118.406	133.425	146.914	146.992	0,05	100,00
BİTİŞ STOKLARI (1000 TON)									
Soya	60.652	70.821	53.905	56.188	62.680	77.581	82.855	6,80	88,04
Kanola	8.900	8.356	6.574	5.031	7.757	7.561	5.278	-30,19	5,61
Yerfıstığı	1.668	2.411	1.669	2.269	2.555	2.063	2.807	36,06	2,98
Ayçiçeği	2.806	2.511	2.592	2.748	2.823	2.447	1.959	-19,94	2,08
Pamuk Çiğidi	922	1.217	1.894	1.546	2.028	1.601	916	-42,79	0,97
Palm Çekirdeği	241	282	281	290	285	240	220	-8,33	0,23
Hindistan Cevizi	352	278	288	134	84	84	80	-4,76	0,09
Toplam Stoklar	75.541	85.876	67.203	68.206	78.212	91.577	94.115	2,77	100,00

Kaynak: www.fas.usda.gov/psdonline/ (Erişim Tarihi: 02.12.2015)

* Öngörü

Ek Tablo 2. Dünyada Başlıca Bitkisel Yağların Arzı ve Dağılımı

	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16*	14/15-15/16 Değişim %	% Pay (2015/2016)
ÜRETİM (1000 TON)									
Palm Yağı	46.372	49.239	52.582	56.422	59.316	61.444	65.105	5,96	36,43
Soya Yağı	38.854	41.356	42.741	43.094	45.017	48.808	51.007	4,51	28,54
Kanola Yağı	22.514	23.045	24.037	24.786	26.456	27.114	26.340	-2,85	14,74
Ayrıçek Yağı	12.140	12.211	14.583	13.080	15.798	15.078	15.132	0,36	8,47
Palm Çekirdeği Yağı	5.622	5.752	6.168	6.561	6.957	7.199	7.534	4,65	4,22
Yerfıstığı Yağı	4.865	5.304	5.294	5.511	5.603	5.523	5.499	-0,43	3,08
Pamuk Yağı	4.562	4.974	5.236	5.216	5.168	5.133	4.728	-7,89	2,65
Hindistan Cevizi Yağı	3.526	3.678	3.432	3.650	3.379	3.349	3.391	1,25	1,90
Toplam üretim	138.455	145.559	154.073	158.320	167.694	173.648	178.736	2,93	100,00
İTHALAT (1000 TON)									
Palm Yağı	35.417	36.597	38.834	41.848	41.884	45.080	46.363	2,85	64,74
Soya Yağı	8.717	9.507	7.958	8.493	9.354	10.174	10.531	3,51	14,71
Ayrıçek Yağı	3.745	3.709	5.679	4.955	6.685	6.030	6.236	3,42	8,71
Kanola Yağı	2.923	3.333	4.011	3.872	3.776	3.917	3.905	-0,31	5,45
Palm Çekirdeği Yağı	2.550	2.432	2.539	2.783	2.388	2.543	2.552	0,35	3,56
Hindistan Cevizi Yağı	2.281	1.783	1.821	1.873	1.708	1.698	1.699	0,06	2,37
Yerfıstığı Yağı	186	195	159	151	183	242	276	14,05	0,39
Pamuk Yağı	67	70	77	78	64	65	53	-18,46	0,07
Toplam İthalat	55.886	57.626	61.078	64.053	66.042	69.749	71.615	2,68	100,00
İŞLENEN (1000 TON)									
Soya Yağı	209.918	221.649	228.824	230.646	241.725	261.998	273.887	4,54	61,20
Kanola Yağı	56.626	57.926	60.468	62.318	66.668	68.164	66.341	-2,67	14,82
Ayrıçek Yağı	29.314	29.444	35.095	31.556	38.026	36.234	36.359	0,34	8,12
Pamuk Yağı	30.211	32.722	34.457	34.440	34.246	33.912	31.240	-7,88	6,98
Yerfıstığı Yağı	15.232	16.558	16.570	17.327	17.567	17.313	17.263	-0,29	3,86
Palm Çekirdeği Yağı	12.573	12.877	13.769	14.760	15.652	16.218	17.017	4,93	3,80
Hindistan Cevizi Yağı	5.619	5.814	5.475	5.822	5.376	5.354	5.431	1,44	1,21
Toplam İşlenen	359.493	376.990	394.658	396.869	419.260	439.193	447.538	1,90	100,00
İHRACAT (1000 TON)									
Palm Yağı	36.368	37.289	39.844	43.203	43.284	46.351	47.771	3,06	63,08
Soya Yağı	9.160	9.643	8.465	9.360	9.392	10.963	11.387	3,87	15,04
Ayrıçek Yağı	4.496	4.532	6.466	5.549	7.799	7.371	7.403	0,43	9,77
Kanola Yağı	2.741	3.423	3.970	3.944	3.821	3.995	3.960	-0,88	5,23
Palm Çekirdeği Yağı	2.967	2.892	2.839	3.250	2.852	3.133	3.126	-0,22	4,13
Hindistan Cevizi Yağı	2.172	1.705	1.863	1.905	1.731	1.783	1.757	-1,46	2,32
Yerfıstığı Yağı	190	177	183	171	202	229	224	-2,18	0,30
Pamuk Yağı	109	142	167	155	136	123	108	-12,20	0,14
Toplam İhracat	58.203	59.803	63.797	67.537	69.217	73.948	75.736	2,42	100,00
BİTİŞ STOKLARI (1000 TON)									
Palm Yağı	5.660	6.399	7.508	7.411	7.493	8.577	8.576	-0,01	47,01
Soya Yağı	3.601	4.197	4.148	3.729	3.442	3.537	3.723	5,26	20,41
Kanola Yağı	1.345	1.271	1.808	2.943	3.970	4.155	3.640	-12,39	19,95
Ayrıçek Yağı	1.515	1.142	2.116	1.592	1.990	1.507	1.262	-16,26	6,92
Palm Çekirdeği Yağı	666	786	910	818	840	743	660	-11,17	3,62
Hindistan Cevizi Yağı	644	752	603	467	401	291	208	-28,52	1,14
Pamuk Yağı	155	263	263	177	199	197	135	-31,47	0,74
Yerfıstığı Yağı	101	137	81	63	36	40	40	0,00	0,22
Toplam Stoklar	13.687	14.947	17.437	17.200	18.371	19.047	18.244	-4,22	100,00

Kaynak: www.fas.usda.gov/psdonline/ (Erişim Tarihi: 02.12.2015)

* Öngörü

Ek Tablo 3. Dünyada Ayrıçeği Tohumunun  lkelere Göre Dağılımı (000 ton)

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016*	% Pay (2015/2016)
EKİM ALANI (1000 HA)						
Rusya	7.200	6.125	6.795	6.371	6.500	28,39
Ukrayna	5.400	5.500	5.300	5.300	5.100	22,28
AB	4.283	4.291	4.615	4.279	4.147	18,11
Arjantin	1.823	1.623	1.300	1.440	1.400	6,12
Çin	940	889	923	920	920	4,02
ABD	590	745	593	610	722	3,15
Diğer	4.338	4.285	4.613	4.226	4.104	17,93
DÜNYA	24.574	23.458	24.139	23.146	22.893	100,00
ÜRETİM						
Ukrayna	9.800	9.000	11.600	10.200	11.000	27,72
Rusya	9.627	7.959	10.554	8.929	9.400	23,68
AB	8.455	7.088	9.052	8.932	7.750	19,53
Arjantin	3.341	3.100	2.000	3.160	2.800	7,06
Çin	2.313	2.323	2.423	2.350	2.300	5,80
ABD	925	1.241	917	1.005	1.319	3,32
Diğer	4.752	4.813	5.801	5.412	5.119	12,90
DÜNYA	39.213	35.524	42.347	39.988	39.688	100,00
İTHALAT						
Türkiye	834	628	581	470	400	34,28
AB	280	214	319	250	230	19,71
Pakistan	159	2	197	178	140	12,00
ABD	44	54	65	75	75	6,43
Mısır	75	59	43	57	60	5,14
Çin	3	2	61	45	50	4,28
İran	27	30	42	45	45	3,86
Diğer	215	322	186	271	167	14,31
DÜNYA	1.637	1.311	1.494	1.391	1.167	100,00
İHRACAT						
AB	596	521	712	600	400	30,37
Çin	186	158	173	244	175	13,29
Moldova	194	195	322	340	140	10,63
ABD	106	136	120	116	123	9,34
Sırbistan	15	50	100	100	110	8,35
Kazakistan	36	31	145	117	100	7,59
Arjantin	80	84	73	68	75	5,69
Rusya	332	39	135	60	50	3,80
Ukrayna	282	127	70	45	50	3,80
Diğer	96	105	106	90	94	7,14
DÜNYA	1.923	1.446	1.956	1.780	1.317	100,00
YURTIÇİ TÜKETİM						
Ukrayna	9.535	8.745	11.425	10.425	10.975	27,42
Rusya	9.320	8.140	10.085	9.170	9.420	23,53
AB	7.559	6.951	8.556	8.590	8.040	20,09
Arjantin	3.785	2.394	2.251	2.898	2.754	6,88
Çin	1.976	2.344	2.368	2.229	2.175	5,43
Türkiye	1.687	1.807	1.986	1.706	1.406	3,51
ABD	893	1.092	925	947	1.197	2,99
Diğer	4.091	3.760	4.214	4.010	4.059	10,14
DÜNYA	38.846	35.233	41.810	39.975	40.026	100,00
BİTİŞ STOKLARI						
Arjantin	369	998	675	870	843	43,03
AB	950	780	883	875	415	21,18
ABD	87	154	91	108	182	9,29
Ukrayna	144	292	412	157	142	7,25
Rusya	198	7	376	163	123	6,28
G. Afrika	64	41	71	43	54	2,76
Diğer	780	476	315	231	200	10,21
DÜNYA	2.592	2.748	2.823	2.447	1.959	100,00

Kaynak: www.fas.usda.gov/psdonline/ (Erişim Tarihi: 02.12.2015)

*  ng r 

Ek Tablo 4. Dünyada Ayçiçek Yağının Ükelere Göre Dağılımı (000 ton)

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016*	% Pay (2015/2016)
ÜRETİM						
Ukrayna	3.967	3.635	4.750	4.325	4.555	30,10
Rusya	3.552	3.117	3.851	3.570	3.690	24,39
AB	2.800	2.544	3.190	3.170	2.980	19,69
Arjantin	1.565	980	934	1.210	1.140	7,53
Türkiye	718	769	845	725	595	3,93
Çin	348	476	481	440	420	2,78
Diğer	1633	1559	1747	1638	1752	11,58
DÜNYA	14.583	13.080	15.798	15.078	15.132	100,00
İTHALAT						
Hindistan	1.114	939	1.528	1.531	1.550	24,86
AB	992	942	1.039	900	1.000	16,04
Türkiye	651	657	776	814	880	14,11
Mısır	940	620	779	300	450	7,22
Çin	122	362	531	534	400	6,41
Irak	217	202	389	380	400	6,41
İran	333	163	420	370	380	6,09
Diğer	1310	1070	1223	1201	1176	18,86
DÜNYA	5.679	4.955	6.685	6.030	6.236	100,00
İHRACAT						
Ukrayna	3.263	3.245	4.181	3.868	4.000	54,03
Rusya	1.426	1.011	1.798	1.448	1.500	20,26
Türkiye	271	289	584	634	600	8,10
Arjantin	790	353	343	500	500	6,75
AB	207	241	372	400	300	4,05
Diğer	509	410	521	521	503	6,79
DÜNYA	6.466	5.549	7.799	7.371	7.403	100,00
YURTIÇİ TÜKETİM						
AB	3.453	3.375	3.660	3.750	3.730	26,25
Rusya	2.100	2.120	2.090	2.150	2.200	15,48
Hindistan	1.280	1.180	1.680	1.666	1.685	11,86
Türkiye	940	1.010	1.000	1.030	980	6,90
Çin	469	838	1.012	974	820	5,77
Arjantin	572	642	700	716	725	5,10
Ukrayna	610	560	570	510	530	3,73
Diğer	3398	3285	3574	3424	3540	24,91
DÜNYA	12.822	13.010	14.286	14.220	14.210	100,00
BİTİŞ STOKLARI						
Arjantin	530	515	406	400	315	24,96
Türkiye	228	355	392	267	162	12,84
Hindistan	138	116	172	154	139	11,01
AB	188	58	255	175	125	9,90
Rusya	124	131	106	88	88	6,97
Irak	20	5	75	85	75	5,94
Ukrayna	256	87	87	36	61	4,83
Diğer	632	325	497	302	297	23,53
DÜNYA	2.116	1.592	1.990	1.507	1.262	100,00

Kaynak: www.fas.usda.gov/psdonline/ (Erişim Tarihi: 02.12.2015)

* Tahmin

Ek Tablo 5. AB (28)'de Başlıca Yağlı Tohumlar (Bin ton)

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016*
EKİLİ ALAN (000 HA)					
Kanola	6.749	6.327	6.767	6.755	6.536
Ayçiçeği	4.283	4.291	4.615	4.279	4.147
Soya	445	422	472	573	733
ÜRETİM					
Kanola	19.240	19.560	21.304	24.450	21.550
Ayçiçeği	8.455	7.088	9.052	8.932	7.750
Soya	1.220	948	1.211	1.810	2.050
İTHALAT					
Soya	12.070	12.538	13.293	13.550	13.700
Kanola	3.752	3.378	3.524	2.318	2.200
Ayçiçeği	280	214	319	250	230
İHRACAT					
Ayçiçeği	596	521	712	600	400
Kanola	149	94	290	588	300
Soya	55	92	57	120	100
İŞLENEN					
Kanola	21.622	22.495	23.966	24.990	23.600
Soya	12.414	13.162	13.436	14.100	14.800
Ayçiçeği	6.683	6.071	7.606	7.550	7.100
YURTIÇİ TÜKETİM					
Kanola	22.496	23.447	24.916	25.940	24.550
Soya	13.255	13.892	14.216	14.940	15.670
Ayçiçeği	7.559	6.951	8.556	8.590	8.040
BİTİŞ STOKLARI					
Kanola	3.105	2.502	2.124	2.364	1.264
Soya	800	302	533	833	813
Ayçiçeği	950	780	883	875	415

Kaynak: www.fas.usda.gov/psdonline/ (Erişim Tarihi: 02.12.2015)

*Öngörü

Ek Tablo 6. Dünya Ayçiçek Tohumu ve Ayçiçek Yağı Fiyatları (\$/ton)

Üretim Sezonu	Ayçiçeği Tohumu		Ayçiçek Yağı	
	ABD Çiftlik Fiyatı	Rotterdam CIF	Minneapolis FOB	AB FOB
2008/09	461	364	1.108	837
2009/10	342	452	1.164	956
2010/11	591	661	1.899	1.404
2011/12	632	593	1.834	1.254
2012/13	546	580	1.452	1.189
2013/14	480	466	1.302	929
2014/15	506	432	1.471	850
Ekim	503	419	1.389	874
Kasım	437	443	1.361	892
Aralık	432	464	1.279	877
Ocak	425	438	1.389	837
Şubat	454	438	1.447	802
Mart	489	433	1.445	801
Nisan	511	426	1.444	838
Mayıs	582	406	1.433	904
Haziran	564	420	1.538	918
Temmuz	582	432	1.618	832
Ağustos	531	430	1.653	812
Eylül	556	431	1.653	815

Kaynak: www.fas.usda.gov, Oilseeds: World Markets and Trade, November 2015 (Erişim tarihi: 04.12.2015)

Ek Tablo 7. Türkiye'nin Ayciçeği Tohumu, Ham Yağ, Rafine Yağ ve Küspe İthalatı (Ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	TOPLAM
2004/2005													
Tohum	31.081	60.004	20.560	21.505	18.187	35.677	70.210	101.049	75.749	36.915	38.861	14.656	524.455
Ham Yağ	1.695	6.021	10.226	5.699	19.507	16.051	8.683	7.247	10.733	35.560	15.444	14.965	151.832
Rafine Yağ	2	6	10	6	20	16	9	7	11	36	15	15	152
Küspe	10.575	31.032	20.906	31.053	38.270	28.390	26.560	26.896	32.306	17.524	19.486	4.678	287.676
2005/2006													
Tohum	20.146	19.047	42.678	9.819	36.053	26.461	46.908	61.242	69.575	27.956	18.082	15.399	393.367
Ham Yağ	8.165	25.964	24.406	16.587	19.955	16.050	57.039	65.753	52.341	73.258	65.139	24.959	449.616
Rafine Yağ	8	26	24	17	20	16	57	66	52	73	65	25	450
Küspe	2.145	9.876	16.400	59.333	38.485	27.056	49.920	69.559	51.938	26.319	22.191	12.372	385.594
2006/2007													
Tohum	7.573	28.404	9.602	7.569	21.339	71.991	56.702	82.800	95.468	60.174	13.149	20.497	475.265
Ham Yağ	15.698	4.529	3.755	398.477	10.967	7.734	6.105	11.679	28.067	16.485	32.118	7.590	543.203
Rafine Yağ	16	5	4	398	11	8	6	12	28	16	32	8	543
Küspe	16.818	11.820	48.520	50.700	51.430	54.998	42.511	26.640	32.977	20.136	31.899	14.109	402.557
2007/2008													
Tohum	3.979	23.736	65.197	55.773	42.139	73.574	55.759	34.047	42.616	70.695	37.178	2.688	507.382
Ham Yağ	2.715	5.912	20.173	13.264	19.609	40.076	33.037	25.234	24.393	64.107	38.982	38.246	325.748
Rafine Yağ	3	6	20	13	20	40	33	25	24	64	39	38	326
Küspe	8.622	11.592	34.574	44.687	27.411	39.055	17.661	15.568	10.994	10.534	770	929	222.395
2008/2009													
Tohum	1.856	11.152	38.641	26.358	22.158	40.544	35.192	43.795	36.469	67.284	51.509	57.321	432.276
Ham Yağ	10.324	16.595	46.969	54.002	30.814	43.109	46.448	47.166	50.424	44.611	28.566	13.322	432.349
Rafine Yağ	10	17	47	54	31	43	46	47	50	45	29	13	432
Küspe	495	11.555	29.159	39.638	52.478	42.662	41.036	25.754	31.270	18.574	7.679	11.244	311.545
2009/2010													
Tohum	40.154	33.873	17.948	21.800	1.237	112.415	146.821	102.968	113.050	104.423	42.084	5.216	741.989
Ham Yağ	5.153	5.089	3.835	5.043	17.694	7.939	12.048	21.897	47.158	16.117	20.824	21.641	184.436
Rafine Yağ	24,43	0,02	0,90	1,90	2,25	0,00	2,80	0,92	15,75	0,92	0,00	1,80	52
Küspe	5.177	6.100	11.889	68.424	53.637	58.359	27.290	51.492	46.967	56.597	26.414	19.671	432.019
2010/2011													
Tohum	2.019	1.863	6.885	9.032	7.006	148.007	152.178	76.312	114.305	135.424	48.730	11.257	713.017
Ham Yağ	14.327	16.318	7.851	20.684	30.372	12.172	35.667	39.840	66.803	59.041	43.920	54.207	401.202
Rafine Yağ	0,02	0,00	0,90	4,63	14,92	30,36	0,00	31,97	0,00	14,80	2,07	24,44	124
Küspe	0	6.872	47.309	85.280	53.628	53.883	49.946	51.468	48.459	52.030	23.444	27.522	499.842
2011/2012													
Tohum	14.711	47.298	53.145	102.096	137.936	62.631	57.156	70.461	146.788	103.133	40.718	11.321	847.394
Ham Yağ	15.661	22.406	40.928	48.841	77.669	35.321	70.161	60.002	93.212	84.430	57.809	44.644	651.085
Rafine Yağ	16,60	0,00	0,11	3,16	0,00	0,90	23,92	24,93	1,09	2,80	5,70	3,65	83
Küspe	21.969	44.441	60.338	81.404	81.591	63.087	39.484	72.286	118.890	86.559	49.882	19.090	739.021
2012/2013													
Tohum	33.913	18.230	42.615	54.746	41.953	71.024	87.780	47.783	83.573	100.079	56.511	5.095	643.302
Ham Yağ	44.986	38.144	73.356	63.143	55.986	41.947	29.217	65.366	76.245	44.845	73.724	44.139	651.096
Rafine Yağ	163,7	298,5	3,9	43,9	15,9	361,0	550,9	817,7	1.026,2	325,8	2.012,4	559,3	6.179
Küspe	18.807	51.450	48.941	78.166	40.461	61.088	31.627	33.550	30.447	17.766	16.846	3.303	432.450
2013/2014													
Tohum	24.702	25.460	59.593	116.858	57.028	42.687	49.104	67.064	65.282	55.118	42.152	2.618	607.668
Ham Yağ	43.458	44.042	46.061	60.819	74.971	63.991	68.290	78.550	95.855	89.887	66.908	32.693	765.528
Rafine Yağ	17	5	16	501,14	988	499	494	1.014	1.945	1.794	1.171	2.194	10.637
Küspe	16.130	47.519	96.040	67.275	82.439	68.639	59.518	69.916	87.066	60.646	70.514	31.528	757.229
2014/2015													
Tohum	26.820	70.335	55.422	57.764	29.926	34.602	48.209	64.527	59.798	53.166	25.603	4.326	530.499
Ham Yağ	38.450	62.414	58.540	81.851	87.960	80.752	80.250	60.398	59.642	101.236	57.130	24.896	793.519
Rafine Yağ	1.368	1.316	1.513	2469,06	992	1.011	3.129	1.255	3.950	3.071	1	2	20.079
Küspe	22.817	56.315	73.276	90.119	64.694	73.313	87.632	96.483	65.150	72.537	40.191	30.806	773.334

Kaynak: (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Not: 2009/2010 sezonundan itibaren tohum verilerine "Ayciçeği tohumunun unu ve kaba unları" eklenmiştir.

Ek Tablo 8. Türkiye'nin Ayçiçeği Tohumu, Ham Yağ, Rafine Yağ ve Küspe İthalatı (000 \$)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	TOPLAM
2004/2005													
Tohum	8.034	15.769	5.767	6.672	5.848	10.868	21.919	32.655	24.553	12.007	12.271	4.699	161.062
Ham Yağ	974	3.556	6.167	3.487	12.818	10.786	5.751	4.826	7.021	24.387	10.630	10.485	100.888
Rafine Yağ	3	35	0	42	36	0	34	30	37	0	29	0	246
Küspe	1.217	4.306	2.668	4.031	5.127	3.806	3.372	3.461	4.358	2.394	2.551	710	38.002
2005/2006													
Tohum	6.582	6.133	12.685	2.781	9.745	7.333	12.908	16.751	19.871	7.952	5.295	4.579	112.615
Ham Yağ	5.663	16.838	15.150	10.262	11.873	9.018	32.022	37.182	30.261	43.992	39.758	15.827	267.844
Rafine Yağ	39	0	72	36	3	70	33	24	34	973	39	92	1.415
Küspe	287	1.187	1.917	6.311	3.971	2.766	5.222	7.454	5.333	2.628	1.897	1.253	40.224
2006/2007													
Tohum	2.227	8.437	2.826	2.005	6.465	22.881	18.358	27.589	32.496	20.185	4.744	6.627	154.840
Ham Yağ	10.094	2.846	2.312	235.184	7.210	5.196	4.077	7.836	19.580	12.273	25.598	6.974	339.182
Rafine Yağ	68	64	36	37	49	70	57	40	41	46	0	0	508
Küspe	1.540	1.316	5.754	6.947	6.752	7.238	5.426	3.782	4.271	3.013	5.950	2.783	54.773
2007/2008													
Tohum	2.224	14.384	43.609	38.053	26.045	56.624	46.560	30.907	38.490	62.240	33.207	2.439	394.781
Ham Yağ	2.867	6.726	23.177	15.976	26.767	58.685	52.827	41.544	41.707	101.513	64.028	59.550	495.367
Rafine Yağ	47	46	97	88	10	56	72	45	4	63	0	93	622
Küspe	1.824	3.107	9.241	12.572	7.648	11.622	5.424	4.749	3.736	3.512	221	326	63.981
2008/2009													
Tohum	804	6.457	22.427	16.345	15.857	23.546	17.564	23.525	14.965	28.258	21.525	26.177	217.451
Ham Yağ	13.214	26.614	75.767	84.503	46.046	71.335	70.778	70.827	83.103	62.973	29.334	13.444	647.937
Rafine Yağ	0	52	7	52	9	3	4	7	0	17	40	3	195
Küspe	130	1.990	4.880	4.135	5.043	4.241	4.112	3.349	5.009	2.952	1.343	1.971	39.155
2009/2010													
Tohum	20.489	17.799	9.423	11.069	625	58.833	77.348	54.143	59.521	55.100	22.196	2.765	389.310
Ham Yağ	5.593	4.713	4.322	5.749	21.805	9.007	14.350	26.565	57.601	18.450	24.926	25.433	218.514
Rafine Yağ	51,26	0,18	3,22	6,90	5,13	0,00	7,42	3,37	29,79	3,04	0,00	5,63	116
Küspe	742	975	2.353	14.425	12.746	13.060	6.598	11.941	11.549	13.420	6.149	4.027	97.984
2010/2011													
Tohum	1.041	955	3.498	4.472	4.513	99.583	103.496	51.644	76.318	92.457	33.566	7.568	479.112
Ham Yağ	17.307	20.373	9.832	25.817	39.591	16.781	48.879	55.155	90.067	79.716	60.565	74.573	538.655
Rafine Yağ	0,24	0,00	3,02	13,64	48,05	71,33	0,00	95,05	0,00	50,58	6,55	90,59	379
Küspe	0	1.747	12.799	24.071	15.070	14.730	13.754	14.016	12.310	13.079	5.868	6.859	134.305
2011/2012													
Tohum	8.566	25.680	28.483	54.497	73.741	33.633	31.271	39.529	86.331	62.456	24.612	5.706	474.506
Ham Yağ	21.458	29.151	51.791	61.337	97.489	44.221	90.091	80.970	126.227	113.767	77.779	60.395	854.675
Rafine Yağ	55,02	0,00	0,25	11,67	0,00	2,95	71,74	73,18	4,76	9,77	18,04	10,68	258
Küspe	5.404	10.115	13.705	16.945	16.696	12.990	7.776	14.754	24.739	21.512	12.299	5.029	161.963
2012/2013													
Tohum	22.139	12.423	27.171	34.507	27.683	46.233	57.779	31.314	52.311	62.009	35.505	3.399	412.473
Ham Yağ	60.707	51.350	99.401	84.899	76.978	59.497	42.988	94.786	110.480	64.783	106.512	64.172	916.555
Rafine Yağ	336	553	13	74	48	674	903	1.381	1.674	540	3.239	944	10.380
Küspe	5.100	17.801	17.903	28.474	13.989	22.262	11.261	10.837	9.696	5.702	5.692	1.198	149.914
2013/2014													
Tohum	16.735	17.067	40.283	78.567	38.671	27.550	33.326	45.309	43.492	37.372	28.404	1.578	408.353
Ham Yağ	64.470	65.330	67.818	90.306	111.482	94.505	99.395	112.947	138.754	130.196	97.938	47.613	1.120.755
Rafine Yağ	50	16	44	704,15	1.337	652	638	1.389	2.621	2.431	1.553	2.787	14.224
Küspe	4.669	12.234	25.236	18.760	22.501	18.986	16.544	20.016	26.226	18.656	21.230	9.305	214.364
2014/2015													
Tohum	19.973	55.245	44.299	42.575	24.115	24.393	32.332	42.066	37.827	34.280	16.804	2.937	376.848
Ham Yağ	53.919	90.064	84.974	116.206	115.995	108.849	103.563	79.490	84.040	145.978	80.968	36.179	1.100.226
Rafine Yağ	1.610	1.503	1.847	3146,31	1.240	1.255	3.725	1.377	4.651	3.776	4	6	24.140
Küspe	6.167	14.381	18.326	22.270	16.512	18.895	22.762	23.815	15.612	18.135	10.542	8.038	195.454

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Not: 2009/2010 sezonundan itibaren tohum verilerine "Ayçiçeği tohumunun unu ve kaba unları" eklenmiştir.

Ek Tablo 9. Türkiye'nin Ayçiçeği Tohumu, Ham Yağ, Rafine Yağ ve Küspe İhracatı (Ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	TOPLAM
2004/2005													
Tohum	44	35	12	19	48	6	42	20	56	33	1	54	371
Ham Yağ	1	7	1	421	1	0	3	5	6	5	6	0	456
Rafine Yağ	3.208	4.398	2.837	4.824	3.138	3.941	5.259	3.316	3.549	4.059	4.507	4.497	47.533
Küspe	199	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	219
2005/2006													
Tohum	120	21	30	30	3	14	67	36	14	35	71	5	446
Ham Yağ	21	4	2	0	202	0	4	0	0	0	0	0	233
Rafine Yağ	6.382	6.865	6.379	11.483	13.932	25.446	37.812	34.456	42.160	27.403	22.164	7.782	242.265
Küspe	10	1.031	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.041
2006/2007													
Tohum	94	13	53	36	57	62	97	114	59	40	13	52	690
Ham Yağ	0	0	0	206	0	0	0	0	1	2	0	947	1156
Rafine Yağ	5.278	5.081	7.066	4.537	4.904	9.562	12.565	6.752	8.444	3.082	4.540	8.696	80.509
Küspe	37	288	302	0	0	0	0	0	0	0	0	0	627
2007/2008													
Tohum	24	6	5	6	11	9	7	7	17	16	1	0	109
Ham Yağ	0	0	1	0	0	72	2	0	3	0	0	0	78
Rafine Yağ	8.592	7.323	10.281	8.172	14.088	13.910	12.136	13.792	5.667	7.391	12.681	19.797	133.829
Küspe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2008/2009													
Tohum	2	9	253	128	1	3	9	13	28	23	1	1	470
Ham Yağ	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	28	0	31
Rafine Yağ	25.959	32.509	49.596	36.527	35.959	36.283	29.512	31.488	24.049	17.258	13.009	14.350	346.501
Küspe	0	24	24	0	0	1.098	4.720	0	0	0	0	0	5.866
2009/2010													
Tohum	16,9	22,8	153,0	53,8	82,1	7,3	16,6	88,9	73,0	72,8	146,8	100,1	834
Ham Yağ	1,0	75,9	75,0	50,0	13,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,5	0,0	0,5	217
Rafine Yağ	12.349	11.761	7.726	8.200	7.798	8.572	8.864	8.590	7.897	8.293	12.084	20.303	122.438
Küspe	1.700	170	0	0	0	0	0	0	0	0	2.892	0	4.762
2010/2011													
Tohum	103,5	106,9	7,5	9,9	104,4	60,0	26,4	144,7	9,3	38,7	28,4	15,0	655
Ham Yağ	0,0	0,9	0,1	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	13,4	0,0	15
Rafine Yağ	14.826	13.152	10.740	22.125	14.990	18.177	32.271	30.007	45.797	46.509	35.138	38.826	322.556
Küspe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,0	5
2011/2012													
Tohum	7,1	168,4	198,8	172,4	220,5	280,9	436,4	301,9	314,5	163,9	167,5	114,4	2.547
Ham Yağ	9,6	100,0	310,4	13,2	22,0	222,7	89,1	0,5	0,1	0,0	0,6	0,6	769
Rafine Yağ	34.664	34.276	31.459	44.828	41.538	49.398	44.039	51.560	54.608	46.891	47.574	49.811	530.645
Küspe	0,1	50	315	0	0	0	1.716	0	0	0	0	0	2.082
2012/2013													
Tohum	142,3	128,4	181,7	64,9	87,6	97,2	71,4	66,6	181,2	168,1	245,1	171,3	1.606
Ham Yağ	5,2	0,6	0,0	0,7	0,6	0,1	7,4	0,1	0,8	0,1	1,8	0,0	17
Rafine Yağ	44.090	43.505	53.035	35.493	34.879	19.486	23.414	39.612	59.626	55.388	62.368	59.846	530.743
Küspe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	998,1	998
2013/2014													
Tohum	82,0	190,1	129,4	103,2	134,3	155,9	119,4	84,1	101,7	87,8	64,6	169,1	1.422
Ham Yağ	3,8	1,8	5,0	1,3	0,0	12,3	56,3	79,9	1,8	4,4	0,6	3,3	170,5
Rafine Yağ	45.831	48.890	57.470	62.323	56.560	39.858	59.657	69.098	60.752	65.899	56.663	55.037	678.038
Küspe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63	0	0	63
2014/2015													
Tohum	48,4	48,6	26,2	46,3	288,8	367,6	339,0	151,5	197,2	74,1	131,4	149,9	1.869
Ham Yağ	1,4	0,4	2,3	0,0	0,0	24,7	3,5	0,4	1,2	0,2	0,6	0,0	34,7
Rafine Yağ	46.075	51.164	58.421	64.560	80.978	62.157	54.206	37.605	49.606	57.321	35.403	38.071	635.567
Küspe	50	100	100	75	0	0	0	0	53	0	6.553	0	6.932

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Not: 2009/2010 sezonundan itibaren tohum verilerine "Ayçiçeği tohumunun unu ve kaba unları" eklenmiştir.

Ek Tablo 10. Türkiye'nin Ayçiçeği Tohumu, Ham Yağ, Rafine Yağ ve Küspe İhracatı (000 \$)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	TOPLAM
2004/2005													
Tohum	40	47	21	21	60	10	61	22	47	32	5	60	426
Ham Yağ	1	5	4	537	1	0	4	9	10	8	9	1	590
Rafine Yağ	2.767	3.886	2.669	4.663	2.962	3.861	5.159	3.257	3.383	3.849	4.265	4.354	45.075
Küspe	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	29
2005/2006													
Tohum	121	21	28	30	5	28	94	89	30	42	19	11	520
Ham Yağ	23	4	5	0	171	1	1	0	0	0	0	0	205
Rafine Yağ	6.200	6.725	5.801	10.535	12.246	22.217	32.716	30.506	37.137	24.497	20.052	7.204	215.835
Küspe	1	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	86
2006/2007													
Tohum	89	31	80	86	139	149	249	284	135	64	32	102	1.438
Ham Yağ	0	2	0	175	0	0	0	0	2	3	0	730	912
Rafine Yağ	4.710	4.741	6.127	4.238	4.700	8.950	11.772	6.512	8.144	3.284	4.918	10.349	78.446
Küspe	4	37	37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	79
2007/2008													
Tohum	57	15	9	11	31	17	16	14	43	31	2	0	248
Ham Yağ	0	1	2	0	0	148	5	0	8	0	0	0	164
Rafine Yağ	11.092	10.451	16.902	14.135	25.180	26.014	24.465	28.241	11.744	16.174	25.980	38.869	249.249
Küspe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2008/2009													
Tohum	3	15	137	104	4	6	27	31	28	47	4	4	409
Ham Yağ	1	7	0	0	0	3	0	0	0	0	29	0	40
Rafine Yağ	47.684	52.358	72.253	49.448	44.061	43.900	32.998	33.123	27.256	19.478	15.104	15.899	453.563
Küspe	0	3	3	0	0	144	600	0	0	0	0	0	750
2009/2010													
Tohum	37	30	156	80	127	18	34	96	56	43	116	66	858
Ham Yağ	2,8	66,6	65,3	45,0	26,8	0,0	0,0	0,0	1,5	1,0	0,0	1,3	210
Rafine Yağ	13.792	12.946	9.079	9.851	9.150	10.065	10.572	10.441	9.420	10.228	14.902	26.026	146.473
Küspe	150	150	0	0	0	0	0	0	0	0	457	0	756
2010/2011													
Tohum	72	80	14	15	57	47	23	145	26	37	56	25	597
Ham Yağ	0,0	1,9	0,4	0,0	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	25,4	0,0	31
Rafine Yağ	19.991	19.212	16.783	37.575	26.074	32.581	57.978	53.572	82.014	82.833	62.610	69.510	560.733
Küspe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2,0	2
2011/2012													
Tohum	9	113	194	150	306	356	541	448	457	231	282	164	3.249
Ham Yağ	18,4	110,0	349,1	26,8	41,3	271,1	109,5	2,5	0,3	0,0	1,4	3,1	933
Rafine Yağ	60.468	54.233	48.841	69.290	63.193	76.574	68.032	80.911	86.278	75.279	76.259	80.378	839.736
Küspe	0,3	12	65	0	0	0	321	0	0	0	0	0	398
2012/2013													
Tohum	177	203	278	108	193	184	126	103	342	280	373	277	2.643
Ham Yağ	11,8	1,3	0,0	2,0	1,1	0,3	12,2	0,1	1,6	0,1	3,2	0,0	34
Rafine Yağ	70.707	70.218	85.408	55.892	53.671	29.685	35.692	61.322	92.231	85.619	94.859	89.042	824.346
Küspe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	236	236
2013/2014													
Tohum	157	428	223	206	285	304	221	159	180	195	118	259	2.733
Ham Yağ	8	3	8	2	0	23	54	73	3	8	1	6	191
Rafine Yağ	61.047	62.207	72.348	78.096	70.143	47.749	70.703	83.471	73.349	81.299	68.452	65.424	834.287
Küspe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	0	0	15
2014/2015													
Tohum	106,7	107,9	46,4	85,7	294,1	567,2	325,8	240,6	225,7	143,8	248,8	271,6	2.664
Ham Yağ	2,0	0,8	3,4	0,0	0,0	20,5	4,8	0,7	2,0	0,4	1,1	0,0	35,7
Rafine Yağ	53.458	58.775	66.169	73.652	92.014	70.456	59.617	40.940	53.684	63.131	39.211	41.818	712.925
Küspe	15	24	31	24	0	0	0	0	17	0	1.651	0	1.762

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Not: 2009/2010 sezonundan itibaren tohum verilerine "Ayçiçeği tohumunun unu ve kaba unları" eklenmiştir.

Ek Tablo 11. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçeği Tohumu İthalatı (ton)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Moldova	32.716	48.606	27.516	57.161	53.128	197.840	101.761	201.135	203.059	189.968
Bulgaristan	158.114	238.937	225.298	216.669	250.918	259.964	164.051	232.499	145.308	108.067
Rusya Federasyonu	59.916	0	3.960	3.992	0	45.933	248.694	31.594	52.874	17.997
Romanya	96.405	222.598	122.330	50.285	75.026	136.847	76.773	188.929	169.119	7.388
Ukrayna	7.618	58.735	18.962	120.494	239.563	265.182	188.370	57.746	17.939	1.265
A.B.D.	8	7	0	0	3.290	0	0	0	14	0
Arjantin	47	0	0	0	19	0	0	66	0	0
Gürcistan	0	0	0	0	5.590	0	0	141	0	0
Hırvatistan	0	0	708	0	0	0	0	7.230	1.351	0
Hollanda	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
İtalya	0	0	0	0	0	0	0	18	0	0
Kazakistan	0	0	0	0	0	0	0	22	749	0
Kırgızistan	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0
Macaristan	0	1.920	19.835	348	20.462	0	0	0	64	0
Mersin Serbest Bölgesi	0	0	0	0	0	0	0	0	40	0
Sırbistan	0	0	0	0	0	0	0	819	879	0
Tanzanya	0	0	0	0	0	0	0	205	0	0
Çin	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0
Güney Afrika	0	0	18.095	0	0	0	0	0	0	0
İspanya	0	0	0	4.550	0	0	0	0	0	0
Yunanistan	0	0	0	0	0	4.704	0	0	0	0
TOPLAM	354.825	570.803	436.703	453.500	648.013	910.470	779.649	720.411	591.396	324.685

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Not: 2010 yılından itibaren tohum verilerine "Ayçiçeği tohumunun unu ve kaba unları" eklenmiştir.

Ek Tablo 12. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçeği Tohumu İthalatı (000 \$)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Moldova	9.363	15.876	17.942	29.204	27.835	125.709	59.208	130.422	137.369	124.415
Bulgaristan	44.304	91.698	183.702	105.862	131.461	172.082	96.177	151.811	103.179	74.658
Rusya Federasyonu	15.468	0	2.970	2.994	0	24.327	141.144	20.690	35.562	12.262
Romanya	28.629	93.709	93.525	23.814	39.528	87.131	44.989	122.839	127.360	5.497
Ukrayna	2.135	34.986	12.621	59.179	126.334	174.029	112.003	37.486	12.100	991
A.B.D.	16	15	0	0	1.727	0	0	0	18	0
Arjantin	14	0	0	0	15	0	0	90	0	0
Çin	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0
Güney Afrika	0	0	14.909	0	0	0	0	0	0	0
Gürcistan	0	0	0	0	2.800	0	0	99	0	0
Hırvatistan	0	0	647	0	0	0	0	4.730	912	0
Hollanda	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
İtalya	0	0	0	0	0	0	0	36	0	0
İspanya	0	0	0	1.361	0	0	0	0	0	0
Kazakistan	0	0	0	0	0	0	0	17	511	0
Kırgızistan	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Macaristan	0	1.329	16.229	133	10.780	0	0	0	100	0
Mersin Serbest Bölgesi	0	0	0	0	0	0	0	0	87	0
Sırbistan	0	0	0	0	0	0	0	556	593	0
Tanzanya	0	0	0	0	0	0	0	108	0	0
Yunanistan	0	0	0	0	0	3.092	0	0	0	0
TOPLAM	99.930	237.613	342.545	222.548	340.497	586.371	453.520	468.884	417.794	217.822

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Not: 2010 yılından itibaren tohum verilerine "Ayçiçeği tohumunun unu ve kaba unları" eklenmiştir.

Ek Tablo 13. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçek Tohumu İhracatı (ton)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tunus	0	0	0	0	0	0	20	40	0	610
Bulgaristan	0	0	0	0	8	0	22	14	0	436
Polonya	62	0	0	0	0	0	0	46	0	393
Irak	246	426	110	11	30	517	1.723	1002	781	338
Suriye	0	0	0	97	569	200	151	125	17	77
Azerbeycan	0	38	31	76	62	118	52	25	68	51
Almanya	53	47	57	46	72	61	92	74	69	47
Kosova	0	1	0	0	0	0	0,1	0	0	8
Libya	0	0	0	0	0	0	22	0	0	7
Suudi Arabistan	0	0	0	0	1	0	2	2	4	5
B.A.E.	2	1	10	2	2	3	7	8	18	5
Kuveyt	0	0	0	0	1	0	1	2	1	3
Ukrayna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2
Katar	0	0	0	0	1	0	0,5	0,3	3	2
İran	0	10	0	18	0	0	12	0	6	0,4
Rusya Federasyonu	0	0	0	0	40	0	0	20	100	0,2
Arnavutluk	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Avustralya	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Belçika	0	0	0	0	0	0	0	0	0,5	0
Hindistan	0	0	0	0	0	0	0	0,1	1	0
Hong Kong	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Kazakistan	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0
Kırgızistan	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Lübnan	0	1	0	1	1	1	1	2	0,2	0
Mersin Serbest Bölge	3	0	0	69	27	7	23	81	0	0
Mısır	0	0	0	0	0	46	130	46	0	0
Romanya	0	0	0	0	0	0	0	22	0	0
Surinam	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0
Türkmenistan	0	0	0	0	0	3	246	68	13	0
Fransa	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Gürcistan	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Hollanda	0	0	241	1	0	0	0	0	0	0
İsveç	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
İsviçre	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
K.K.Türk.Cum.	23	10	0	1	2	17	11	0	0	0
Kanada	0	0	0	0	0	0	0,2	0	0	0
Makedonya	44	0	5	0	0	0	0,1	0	0	0
Moldova	5	0	0	0	0	2	0	0	0	0
Norveç	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	441	534	459	325	815	974	2.517	1.593	1.086	1.987

Kaynak: TÜİK verilerinden yararlanılarak TEPGE tarafından hesaplanmıştır (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Not: 2010 yılından itibaren tohum verilerine "Ayçiçeği tohumunun unu ve kaba unları" eklenmiştir.

Ek Tablo 14. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçek Tohumu İhracatı (000 \$)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Almanya	85	87	109	99	124	112	169	160	212	156
Arnavutluk	0	0	0	0	0	0	0	4,388	0	0
Avustralya	1	0	8	0	0	0	0	0	0	0
Avusturya	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Azerbeycan	0	44	70	143	89	124	99	65	155	87
B.A.E.	5	1	30	6	4	7	15	19	41	9
Belçika	0	0	0	0	0	0	0	0	1,4	0
Bulgaristan	0	0	0	0	8	0	34	19	0	324
Fransa	0	2	0	0	0	0	0	0,2	0	0
Gürcistan	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0
Hindistan	0	0	0	0	0	0	0	0,2	2,9	0
Hong Kong	0	0	0	0	0	0	0	4,5	0	0
Hollanda	0	0	113	10	0	0	0	0	0	0
Irak	394	1.060	65	47	59	453	2.255	1.714	1.390	430
İngiltere	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6,4
İran	0	19	0	9	0	0	22	0	13	1
İsveç	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
İsviçre	4	0	2	0	0	0	0	0	0	0
K.K.Türk.Cum.	16	26	1	4	4	35	16	0	0	0
Kanada	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Katar	0	0	0	0	2	1	1	0,6	8	3
Kazakistan	0	0	0	0	0	0	0	31	0	0
Kırgızistan	0	0	0	0	0	0	0	0	4,1	0
Kosova	0	2	0	0	0	1	0	1	0	13
Kuveyt	1	1	1	1	1	0	0	4	3	7
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	0	0	0	0	0	0	0	5	6	4
Libya	0	0	0	0	0	0	65	0	0,1	11
Lübnan	0	1	1	1	1	1	1	4	0,5	0
Makedonya	12	0	12	0	0	0	0,4	0	0	0
Mersin Serbest Bölge	7	0	0	78	48	12	32	174	0	0
Mısır	0	0	0	0	0	30	95	129	0	0
Moldova	10	0	0	0	0	3	0	0	0	0
Norveç	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Polonya	67	0	0	0	0	0	0	111	0	666
Romanya	0	0	0	0	0	0	0	54	0	0
Rusya Federasyonu	0	0	0	0	52	0	0	44,6	141	0,553
Surinam	0	0	0	0	0	0	0	5,05	0	0
Suriye	0	0	0	48	337	95	216	118	32	114
Suudi Arabistan	0	0	0	1	2	1	6	6	10	10
Tunus	0	0	0	0	0	0	34	73	0	972
Türkmenistan	0	0	0	0	0	5	484	141	47	0
Ukrayna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,2
TOPLAM	605	1.245	414	453	736	881	3.550	2.890	2.067	2.813

Kaynak: TÜİK verilerinden yararlanılarak TEPGE tarafından hesaplanmıştır (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Not: 2010 yılından itibaren tohum verilerine "Ayçiçeği tohumunun unu ve kaba unları" eklenmiştir.

Ek Tablo 15. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayrıçeğ Ham Yağı İthalatı (ton)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rusya Fed.	91.902	34.415	73.024	124.624	79.135	78.329	484.999	377.200	601.073	451.963
Ukrayna	159.529	55.123	222.130	178.161	132.469	336.858	251.070	244.186	170.509	83.346
Bosna-Hersek	0	0	0	0	0	0	0	4.463	15.027	15.438
Romanya	16.891	10.741	97	5.153	0	2.986	1.004	0	12.269	12.249
Bulgaristan	6.942	4.426	2.347	0	22	24	0	0	13.521	3.900
Hollanda	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0,1
İngiltere	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1
Arjantin	116.276	48.162	107.477	15.555	6.866	48.580	5.803	0	0	0
A.B.D.	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Almanya	7	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Beyaz Rusya	0	0	0	0	2.977	0	0	0	0	0
Bolivya	0	2.159	0	0	0	0	0	0	0	0
Brezilya	0	0	0	0	120	0	0	0	0	0
Fransa	0	1.939	0	0	0	0	0	0	0	0
Mısır	0	0	0	85	0	0	0	0	0	0
Moldova	0	5.840	1.888	0	2.906	3.081	0	0	0	0
Paraguay	6.930	0	4.612	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	398.477	162.807	411.575	323.578	224.496	469.859	742.877	625.849	812.401	566.896

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Ek Tablo 16. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayrıçeğ Ham Yağı İthalatı (000 \$)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rusya Fed.	53.270	26.692	117.705	185.044	91.143	101.004	644.174	548.184	874.939	608.562
Ukrayna	94.230	50.164	344.876	255.590	163.987	453.530	333.931	353.120	243.233	120.656
Bosna-Hersek	0	0	0	0	0	0	0	6.819	22.575	22.509
Romanya	10.710	9.066	161	6.695	0	3.742	1.357	0	18.414	17.180
Bulgaristan	4.396	3.723	4.171	0	27	34	0	0	18.833	5.405
Hollanda	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
İngiltere	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A.B.D.	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Almanya	4	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Arjantin	68.531	40.052	170.255	20.830	8.725	66.488	7.834	0	0	0
Beyaz Rusya	0	0	0	0	3.750	0	0	0	0	0
Bolivya	0	1.490	0	0	0	0	0	0	0	0
Brezilya	0	0	0	0	150	0	0	0	0	0
Fransa	0	2.054	0	0	0	0	0	0	0	0
Mısır	0	0	0	59	0	0	0	0	0	0
Moldova	0	4.246	3.134	0	3.682	4.266	0	0	0	0
Paraguay	4.042	0	6.415	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	235.184	137.492	646.718	468.217	271.465	629.064	987.295	908.122	1.177.994	774.312

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Ek Tablo 17. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçek Ham Yağ İhracatı (ton)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Afganistan	0	0	0	0	4	0	0	6	0,6	0
Almanya	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0,1
Arnavutluk	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0
Avustralya	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Azerbeycan	0	0	0	1	0	2	4	0	0	0
Bosna-Hersek	0	0	0	0	0	0	0,1	0	0	0
Cibuti	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Ekvator Ginesi	0	0	0	0	0	0	0,7	0	0	0
Filistin	0	0	72	0	0	0	0	0	0	0
Güney Kore	0	0	0	0	0	0	85	0	0	0
Gürcistan	0	0	0	0	0	0	5	16	15	2
Hollanda	0	0	0	0	0	0	0	0	0,12	0
Irak	202	947	1	2	1	400	0	0,2	0	27
İsrail	0	0	0	0	0	0	213	0	0	0
İtalya	0	0	0	0	0	0	0,1	0	0	0
Kayseri Ser.Böl.	0	0	0	0	0	0	3,4	0,6	0	0
K.K.Türk.Cum.	4	0	0	225	0	4	0	0	145	0
Mersin Ser.Böl.	0	0	0	0	0	39	31,2	0	0	0
Moritanya	0	1	0	0	0	0	0	0	0,5	0
Romanya	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Rusya Fed.	0	3	5	0	0	0	0	0	0,2	1
Tacikistan	0	0	2	0	0	0	0,0	0,07	0	0
TOPLAM	206	951	80	231	16	447	342	23	163	31

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Ek Tablo 18. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçek Ham Yağ İhracatı (000 \$)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Afganistan	0	0	0	0	8	0	0	9	1	0
Almanya	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0,2
Arnavutluk	0	0	0	0	18	0	0	0	0	0
Avustralya	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
Azerbeycan	0	0	1	2	0	3	8	0	0	0
Bosna-Hersek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cibuti	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Ekvator Ginesi	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Filistin	0	0	148	0	0	0	0	0	0	0
Güney Kore	0	0	0	0	0	0	101	0	0	0
Gürcistan	0	0	0	0	0	0	12	29	24	4
Hollanda	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1	0
Irak	171	731	1	6	2	442	0	0,4	0	24
İsrail	0	0	0	0	0	0	252	0	0	0
İtalya	0	0	0	0	0	0	0,2	0	0	0
K.K.Türk.Cum.	2	0	0	199	0	7	0	0	146	0
Kayseri Ser.Böl.	0	0	0	0	0	0	10	1	0	0
Mersin Ser. Böl.	0	0	0	0	0	73	59	0	0	0
Moritanya	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0
Romanya	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Rusya Fed.	0	4	14	0	0	0	0	0	0,3	2
Tacikistan	0	0	5	0	0	0	0	0,1	0	0
TOPLAM	173	737	170	211	31	529	444	40	176	30

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 20.11.2015)

Ek Tablo 19. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçek Rafine Yağı İthalatı (ton)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bosna Hersek	0	1	1	2	0	0	454	6.072	16.573	13.737
İsveç	0	0	0	0	0	75	80	100	101	88
Belçika	22	21	0	0	0	0	0	6	42	10
Almanya	10	7	10	14	8	7	19	11	13	8
Fransa	252	259	125	42	22	24	11	7	12	6
Hollanda	0	4	0	0	0	10	0	12	17	3
İtalya	0	0	0	0	0	0	0	0,03	8	2,1
İngiltere	0	0	0	0	0	0	0,3	0,3	0,6	2
Japonya	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,5
B.A.E.	0	0	0	0	0	20	0	0	0	0
Güney Kore	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0
Irak	1031	0	32	6	0	0	4	0	0	0
İsrail	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0
İsviçre	0	0	0	0	0	3	4,6	0	0	0
Mersin Serbest Bölge	0	23	0	3	0	0	0	0	0	0
Slovakya	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	1315	332	217	67	30	138	573	6.207	16.766	13.855

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 01.12.2015)

Ek Tablo 20. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçek Rafine Yağı İthalatı (000 \$)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bosna Hersek	0	2	8	10	0	0	801	9.792	20.887	16.291
İsveç	0	0	0	0	0	251	248	294	319	248
Belçika	27	27	0	0	0	0	0	18	133	28
Almanya	18	12	28	31	25	25	66	38	43	24
Fransa	384	474	277	88	47	66	30	26	33	15
Hollanda	0	9	0	0	0	40	0	46	63	11
İngiltere	0	0	0	0	0	0	1	0,8	3	7
İtalya	0	0	0	0	0	0	0	0,1	34	5
Japonya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Irak	1043	0	77	9	0	0	7	0	0	0
İsviçre	0	0	0	0	0	11	16	0	0	0
B.A.E.	0	0	0	0	0	36	0	0	0	0
Güney Kore	0	0	61	0	0	0	0	0	0	0
İsrail	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0
Mersin Serbest Bölge	0	39	0	4	0	0	0	0	0	0
Slovakya	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	1473	581	455	145	71	429	1.167	10.218	21.516	16.630

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 01.12.2015)

Ek Tablo 21. Ülkelere Göre Ayçiçek Rafine Yağı İhracat Miktarı (ton)

Ülke Adı	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Irak	150.656	142.431	76.709	334.297	474.173	396.576	434.602	289.446
Suriye	58.120	34.839	17.714	19.639	16.417	85.384	140.672	84.819
Lübnan	2.095	3.520	3.279	8.092	13.640	21.135	24.042	13.220
Cibuti	0	47	57	121	198	490	1.280	4.855
İsrail	4.117	7.884	5.685	7.093	7.914	7.839	4.885	4.699
Etiyopya	29	63	1.006	2.386	945	2.403	1.356	3.255
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	4.532	4.401	4.171	4.585	4.613	4.448	5.825	3.513
Tayland	4.651	3.904	2.851	1.872	3.333	6.028	8.532	3.695
Somali	0	0	0	68	33	238	924	2.991
Yemen	3.553	4.785	4.906	939	7.412	4.151	9.511	2.911
Çin	0	8.745	3.872	3.341	234	1.577	3.526	2.889
BAE	906	2.831	1.907	895	1.612	1.720	3.334	2.212
Afganistan	55	954	486	957	1.711	4.238	3.932	2.213
Libya	436	150	317	3.007	398	0	302	2.053
Gana	27	121	185	302	348	3.147	528	1.784
Myanmar	0	0	0	20	419	934	1.918	1.646
Suudi Arabistan	27	1.163	861	557	1.368	1.247	2.619	1.531
Filistin	0	1.277	2.496	664	826	2.194	3.553	1.544
Endonezya	109	58	8	0	58	331	1.099	1.324
Katar	102	327	347	225	262	718	1.490	1.110
Sudan	1.884	1.514	42	199	482	713	436	1.008
Mısır	173	195	604	723	773	592	445	927
Panama	0	11	17	28	102	267	882	898
ABD	189	230	246	214	365	623	817	744
Togo	0	125	187	181	178	100	402	869
Kuveyt	191	418	205	471	797	567	958	761
Seyşeller	66	516	373	301	279	539	788	702
Bahreyn	85	682	439	406	735	650	827	668
Mersin Serbest Bölgesi	254	186	0	473	54	24	441	710
Singapur	61	208	719	425	1.483	1.484	569	704
Tanzanya	232	126	163	568	449	673	648	603
Avustralya	96	284	445	290	428	695	887	595
Kanada	4	28	23	31	79	131	205	571
Güney Kore	1.625	2.861	2.573	1.173	985	546	927	384
Japonya	823	1.072	727	776	1.341	614	1.135	467
Ürdün	1.737	1.644	715	2.285	1.609	1.276	1.012	470
Fildişi Kıyısı	0	64	32	827	1.426	2.323	2.092	513
Azerbaycan	373	119	450	438	656	630	439	402
Honduras	0	0	0	0	0	0	1.117	440
Senegal	8	14	191	14	1.083	197	453	336
Gabon	0	8	0	0	3	10	139	303
Barbados	0	46	79	45	53	53	289	292
Türkmenistan	93	90	317	268	294	462	345	272
İran	208	297	11	366	369	1.821	1.678	262
Almanya	170	1.470	630	636	895	1.158	779	269
İngiltere	16	149	95	151	409	467	695	205
Norveç	474	404	339	486	333	334	358	208
Umman	0	28	78	13	37	648	327	188
İsveç	51	54	53	66	306	219	708	192
Curaçao	0	0	0	0	0	201	281	172
Malezya	446	552	591	249	720	430	434	174
Filipinler	43	274	84	42	40	15	21	189
Belçika	38	129	90	90	132	230	153	142
Ruanda	0	0	0	0	0	0	202	151
Kongo Demokratik Cumhuriyeti	3	0	0	0	31	571	149	127
Gürcistan	1.876	1.201	362	189	152	107	158	77
Bangladeş	18	95	155	58	227	130	200	125
Diğer	3.404	9.351	5.352	5.396	8.326	4.838	7.420	1.722
TOPLAM	244.054	241.945	143.243	406.941	561.545	569.133	683.744	449.550

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 01.12.2015)

Ek Tablo 22. Ülkelere Göre Ayçiçek Rafine Yağı İhracat Değeri (000 \$)

Ülke Adı	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Irak	251.492	165.603	110.032	579.541	754.806	571.800	516.446	319.567
Suriye	99.724	39.248	23.569	33.320	25.938	118.322	163.947	93.039
Lübnan	4.046	3.960	4.022	13.265	20.639	29.777	28.603	14.542
Cibuti	0	58	78	208	318	720	1.570	5.527
İsrail	7.324	8.267	6.783	11.230	11.739	10.745	5.936	5.225
Etiyopya	57	74	1.342	4.264	1.524	3.717	1.742	3.967
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	9.205	5.534	5.844	8.114	7.399	6.569	7.232	3.962
Tayland	8.938	4.268	3.034	2.778	4.755	8.492	10.004	3.822
Somali	0	0	0	117	57	364	1.163	3.413
Yemen	7.384	5.357	5.945	1.508	10.971	6.179	11.690	3.327
Çin	0	8.310	4.252	4.705	325	2.235	4.073	2.963
BAE	1.550	3.188	2.371	1.513	2.594	2.608	4.307	2.664
Afganistan	101	1.047	608	1.543	2.611	5.853	4.587	2.493
Libya	940	144	341	5.277	728	0	358	2.334
Gana	56	174	273	529	571	5.013	680	2.258
Myanmar	0	0	0	32	654	1.387	2.496	2.045
Suudi Arabistan	39	1.358	1.145	971	2.104	1.846	3.280	1.828
Filistin	0	1.537	3.092	1.034	1.171	2.834	4.030	1.773
Endonezya	171	59	9	0	91	469	1.258	1.402
Katar	175	371	441	383	429	1.061	1.932	1.333
Sudan	3.981	1.736	50	321	751	1.024	513	1.134
Mısır	324	219	769	1.200	1.196	857	556	1.103
Panama	0	12	21	50	160	389	1.093	1.057
ABD	376	277	338	387	613	1.000	1.190	993
Togo	0	147	239	306	278	173	483	966
Kuveyt	366	462	241	786	1.276	880	1.221	915
Sejšeller	120	591	467	507	431	819	1.043	829
Bahreyn	165	786	538	674	1.141	953	1.044	827
Mersin Serbest Bölgesi	290	238	0	781	101	42	531	790
Singapur	113	251	764	720	2.169	2.085	751	787
Tanzanya	411	144	205	907	720	1.042	829	725
Avustralya	212	351	601	487	675	1.033	1.066	663
Kanada	5	31	27	54	127	207	248	631
Güney Kore	3.091	4.577	4.255	2.395	1.775	991	1.588	597
Japonya	1.620	1.120	864	1.208	2.001	920	1.430	593
Ürdün	3.002	1.966	913	3.897	2.792	1.907	1.305	553
Fildişi Kıyısı	0	72	41	1.278	2.002	3.080	2.369	539
Azerbaycan	673	149	594	762	1.064	967	624	520
Honduras	0	0	0	0	0	0	1.282	472
Senegal	12	17	218	27	1.633	285	564	404
Gabon	0	10	0	0	6	15	174	356
Barbados	0	55	100	80	87	82	349	345
Türkmenistan	186	107	446	465	462	665	437	312
İran	330	350	17	586	542	2.648	2.020	296
Almanya	358	1.787	788	1.110	1.387	1.757	977	288
İngiltere	33	176	122	257	647	704	908	254
Norveç	997	518	477	853	534	518	464	247
Umman	0	34	91	18	63	853	382	234
İsveç	74	72	68	115	465	330	905	225
Curaçao	0	0	0	0	0	327	376	218
Malezya	634	548	697	373	1.025	637	556	206
Filipinler	67	272	85	64	53	26	23	202
Belçika	96	157	122	160	210	374	207	176
Ruanda	0	0	0	0	0	0	244	169
Kongo Demokratik Cum.	7	0	0	0	54	851	173	147
Gürcistan	2.891	1.284	489	301	233	162	205	146
Bangladeş	27	109	197	92	340	183	246	143
Diğer	6.748	10.305	6.341	8.455	12.683	7.056	8.932	2.092
TOPLAM	418.412	277.488	194.366	700.004	889.119	815.829	812.642	498.637

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 01.12.2015)

Ek Tablo 23. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçek Küspesi İthalatı (ton)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rusya Federasyonu	157.081	185.187	91.165	126.258	144.844	168.828	494.104	290.952	449.576	289.165
Ukrayna	128.797	163.795	92.987	164.290	291.951	353.300	214.947	134.764	273.486	254.039
Bulgaristan	34.767	9.864	1.681	19.524	9.097	4.144	3.670	17.421	27.334	56.932
Moldova	258	0	0	0	0	6.509	4.025	3.300	14.131	7.244
Romanya	104.744	13.362	15.022	12.012	30.374	35.753	11.487	15.613	5.455	5.873
Bosna-Hersek	0	0	0	0	0	0	0	0	2.768	0
Yunanistan	0	0	0	0	1.931	0	0	0	44	0
Gürcistan	0	1.966	617	204	1.692	0	0	0	0	0
K.K.Türk.Cum.	52	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanzanya	0	0	2.296	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	425.700	374.174	203.768	322.288	479.889	399.706	728.232	462.049	772.794	613.254

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 01.12.2015)

Ek Tablo 24. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçek Küspesi İthalatı (000 \$)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rusya Federasyonu	16.538	32.480	23.877	18.323	35.517	39.552	127.661	88.657	124.745	71.813
Ukrayna	13.189	29.846	21.025	23.601	71.678	90.152	52.454	42.637	76.570	64.257
Bulgaristan	3.211	1.252	167	2.651	2.529	1.111	960	4.762	7.550	15.914
Moldova	28	0	0	0	0	1.697	1.404	858	3.554	1.827
Romanya	13.106	1.990	2.522	1.873	7.487	9.343	2.593	4.623	1.501	1.517
Bosna-Hersek	0	0	0	0	0	0	0	0	678	0
Yunanistan	0	0	0	0	409	0	0	0	10	0
Gürcistan	0	393	214	66	487	0	0	0	0	0
K.K.Türk.Cum.	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanzanya	0	0	568	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	46.080	65.960	48.372	46.515	118.106	102.303	185.071	141.536	214.608	155.329

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 01.12.2015)

Ek Tablo 25. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçeği Küspesi İhracatı (ton)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
İspanya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6.553
Azerbeycan	0	0	0	0	0	50	0	0	0	154
Almanya	0	0	0	3.198	0	5	0	0	0	0
Güney Kıbrıs	0	0	0	0	0	0	0	998	0	0
Gürcistan	0	0	0	0	0	0	0	0	63	0
K.K.Türk.Cum.	627	0	0	4.489	2.892	0	1.716	0	0	0
Suriye	0	0	0	0	0	315	0	0	325	0
Yunanistan	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	627	0	48	7.688	2.892	370	1.716	998	388	6.707

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 01.12.2015)

Ek Tablo 26. Ülkelere Göre Türkiye'nin Ayçiçeği Küspesi İhracatı (000 \$)

Ülke Adı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
İspanya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.651
Azerbeycan	0	0	0	0	0	12	0	0	0	44
Almanya	0	0	0	448	0	2	0	0	0	0
Güney Kıbrıs	0	0	0	0	0	0	0	236	0	0
Gürcistan	0	0	0	0	0	0	0	0	15	0
K.K.Türk.Cum.	79	0	0	596	457	0	321	0	0	0
Suriye	0	0	0	0	0	65	0	0	94	0
Yunanistan	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	79	0	6	1.044	457	79	321	236	108	1.696

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 01.12.2015)

Ek Tablo 27. Türkiye'de Yıllar İtibariyle Ayçiçeği Üretim, Ekim Alanı ve Verimi

Yıllar	Üretim (Ton)	Ekilen alan (Ha)	Verim (ton/ha)
1980	750.000	575.000	1,30
1981	575.000	500.000	1,15
1982	600.000	530.000	1,13
1983	715.000	550.000	1,30
1984	710.000	565.000	1,26
1985	800.000	643.000	1,24
1986	940.000	689.000	1,36
1987	1.100.000	775.000	1,42
1988	1.150.000	750.000	1,53
1989	1.250.000	770.000	1,62
1990	860.000	716.000	1,20
1991	800.000	567.500	1,41
1992	950.000	613.000	1,55
1993	815.000	597.000	1,37
1994	740.000	586.000	1,26
1995	900.000	585.000	1,54
1996	780.000	575.000	1,36
1997	900.000	560.000	1,61
1998	860.000	586.000	1,47
1999	950.000	595.000	1,60
2000	800.000	542.000	1,48
2001	650.000	510.000	1,27
2002	850.000	550.000	1,55
2003	800.000	545.000	1,47
2004	800.000	480.000	1,67
2005	865.000	490.000	1,77
2006	1.010.000	510.000	1,98
2007	770.000	485.700	1,59
2008	900.387	510.000	1,77
2009	960.300	515.000	1,86
2010	1.170.000	551.400	2,12
2011	1.170.000	556.000	2,10
2012	1.200.000	504.616	2,38
2013	1.380.000	520.260	2,65
2014	1.480.000	552.465	2,68
2015*	1.512.630	-	-

Kaynak: TÜİK (Erişim tarihi: 01.12.2015)

NOT: Veriler, 2004 yılına kadar toplam ayçiçeği, 2004'ten sonra yağlık ayçiçeği itibariyle verilmiştir.

* TÜİK 2. Tahmin (yağlık ayçiçeği)

Ek Tablo 28. Türkiye'de Yağlık Ayçiçeği Üretici Fiyatları (TL/Kg)

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ortalama
2003	0,50	0,51	0,51	0,52	0,51	0,50	0,50	0,47	0,47	0,46	0,47	0,51	0,49
2004	0,55	0,52	0,53	0,53	0,53	0,53	0,54	0,50	0,51	0,51	0,53	0,54	0,53
2005	0,55	0,56	0,55	0,54	0,53	0,53	0,52	0,51	0,49	0,48	0,50	0,50	0,52
2006	0,50	0,50	0,50	0,51	0,51	0,53	0,53	0,54	0,51	0,51	0,52	0,54	0,52
2007	0,56	0,58	0,57	0,57	0,59	0,59	0,61	0,68	0,75	0,77	0,78	0,79	0,65
2008	0,80	0,86	0,92	0,94	0,96	0,93	0,95	0,83	0,78	0,77	0,81	0,80	0,86
2009	0,79	0,84	0,85	0,85	0,83	0,85	0,86	0,77	0,73	0,72	0,75	0,76	0,80
2010	0,77	0,77	0,78	0,79	0,79	0,79	0,82	0,86	0,87	0,90	0,97	1,02	0,84
2011	1,11	1,10	1,12	1,17	1,15	1,21	1,21	1,18	1,21	1,20	1,18	1,21	1,17
2012	1,21	1,22	1,24	1,26	1,33	1,35	1,34	1,37	1,51	1,51	1,49	1,48	1,36
2013	1,47	1,51	1,48	1,49	1,46	1,45	1,46	1,41	1,38	1,38	1,40	1,43	1,44
2014	1,94	1,96	2,00	1,92	1,93	1,93	1,88	1,82	1,72	1,74	1,71	1,76	1,86
2015	1,75	1,73	1,78	1,75	1,78	1,81	1,80	1,81	1,90	1,98	-	-	1,81

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 02.12.2015)

Ek Tablo 29. Türkiye'de Ayçiçek Yağı Tüketici Fiyatları (TL/Kg)

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ortalama
2003	2,89	2,90	2,92	2,96	3,00	3,02	3,01	3,00	2,98	2,93	2,91	2,88	2,95
2004	2,84	2,83	2,79	2,80	2,81	2,89	2,91	2,91	2,91	2,93	2,94	2,96	2,88
2005	2,97	2,98	2,96	2,92	2,92	2,90	2,88	2,87	2,87	2,88	2,89	2,90	2,91
2006	2,93	2,96	2,94	2,92	2,93	2,96	3,06	3,19	3,18	3,17	3,17	3,17	3,05
2007	3,21	3,29	3,27	3,26	3,24	3,23	3,25	3,30	3,58	3,88	4,09	4,13	3,48
2008	4,23	4,75	4,94	5,39	6,07	6,11	6,19	6,01	5,47	5,27	5,11	5,13	5,39
2008	5,07	4,80	4,77	4,83	4,81	4,78	4,71	4,59	4,55	4,51	4,44	4,45	4,69
2010	4,43	4,39	4,40	4,38	4,36	4,06	4,03	4,00	4,04	4,08	4,26	4,46	4,24
2011	4,64	4,89	5,00	5,00	4,96	5,05	5,22	5,41	5,41	5,44	5,49	5,53	5,17
2012	5,59	5,67	5,73	5,77	5,96	6,12	6,12	6,04	6,06	6,14	6,28	6,33	5,98
2013	6,36	6,25	6,19	6,24	6,21	6,19	6,16	6,09	6,02	5,96	5,95	5,98	6,13
2014	6,06	6,15	6,18	6,19	6,18	6,18	6,14	6,13	6,11	6,15	6,15	6,17	6,15
2015	6,36	6,47	6,45	6,58	6,61	6,76	6,92	7,02	7,04	7,15	-	-	6,74

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 02.12.2015)

Ek Tablo 30. Türkiye'de İllere Göre Yağlık Ayçiçeği Üretim, Ekim Alanı ve Verimi (1)

İller	2010			2011			2012			2013			2014		
	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
Konya	234.032	46.764	200	334.216	98.938	296	595.227	210.792	354	671.695	262.930	391	594.846	263.581	443
Tekirdağ	1.365.073	259.562	190	1.292.900	253.471	196	1.008.908	177.837	176	925.469	211.671	229	1.132.689	260.753	230
Edirne	1.153.124	332.894	289	1.120.561	240.417	215	896.054	176.862	197	775.385	175.857	227	903.930	258.568	290
Kırklareli	775.759	139.407	180	737.233	130.889	178	454.116	103.314	228	593.194	146.682	247	641.145	165.206	258
Adana	376.675	78.739	209	399.351	103.860	260	399.613	108.220	271	345.087	100.677	292	349.345	89.565	256
Aksaray	106.545	26.338	247	129.888	35.538	274	107.336	30.535	284	150.398	53.381	357	145.853	49.820	342
Amasya	47.456	10.194	215	61.620	16.276	264	73.078	22.471	307	120.452	35.446	294	140.088	39.780	298
Çanakkale	198.892	51.121	257	188.934	36.578	194	175.631	43.614	248	131.839	32.554	247	155.910	37.837	243
Çorum	59.156	15.400	260	108.425	24.916	230	147.464	41.861	284	204.466	46.974	230	223.468	37.429	167
İstanbul	203.500	46.362	228	184.213	43.551	236	147.341	29.240	198	120.542	23.705	197	151.721	34.424	227
Tokat	55.050	13.775	250	90.973	25.132	276	102.023	28.241	277	177.694	47.096	265	164.041	33.740	206
Eskişehir	91.170	17.940	197	75.796	16.035	212	82.605	29.502	357	107.018	37.684	352	88.789	29.380	331
Samsun	78.839	18.475	234	120.112	33.948	283	104.864	37.659	359	115.649	33.018	286	118.576	27.652	233
Balıkesir	190.943	31.468	165	190.543	31.618	166	170.385	32.936	193	129.721	27.837	215	128.457	26.483	206
Bursa	131.220	17.323	132	125.889	19.064	151	103.681	20.711	200	80.885	20.282	252	94.005	22.471	240
Karaman	1.500	110	73	7.609	648	85	57.374	18.360	320	63.592	19.312	304	65.027	18.178	280
Ankara	50.773	6.256	123	45.136	6.016	133	54.836	11.649	212	63.217	13.011	206	66.476	10.400	179
Osmaniye	28.164	8.329	296	26.800	7.167	267	34.768	10.241	295	31.568	7.860	249	38.988	9.533	245
Sakarya	27.550	3.572	130	27.786	4.304	155	30.133	7.511	249	28.901	7.109	246	27.633	5.861	212
Mersin	21.917	4.605	210	14.808	3.662	247	11.690	2.872	246	16.500	4.125	250	22.980	5.727	249
Afyon	52.981	7.423	140	46.463	5.783	124	38.309	5.241	137	32.122	5.827	181	29.283	5.239	179
Kırşehir	17.149	2.333	136	17.871	3.226	182	21.580	5.457	253	38.173	7.949	208	29.824	5.116	172
Hatay	1.056	163	154	966	167	173	11.979	2.906	243	25.158	5.555	221	19.769	4.733	239
Şanlıurfa	29.850	5.061	170	13.666	1.798	132	10.667	2.431	228	20.763	5.116	246	19.762	4.411	227
İzmir	9.670	1.894	196	10.074	1.693	168	18.216	5.043	277	16.253	4.555	280	15.136	4.189	277
Muş	4.700	687	146	11.270	1.326	118	24.191	5.511	228	29.589	6.566	222	19.527	3.288	168
Bilecik	32.405	2.810	87	32.964	3.352	102	26.862	4.844	180	22.451	3.867	172	18.188	3.058	168
Kırkkale	6.290	777	124	5.897	855	145	5.474	1.519	277	9.790	3.094	316	10.875	3.054	281
Gaziantep	2.300	551	241	3.564	927	301	8.277	2.774	335	8.271	2.975	360	6.902	2.678	388
Yozgat	2.675	470	176	10.987	1.874	171	16.952	3.094	183	27.063	4.155	154	12.842	2.188	170
Bolu	12.000	1.262	105	11.558	1.911	165	11.720	2.239	191	9.240	1.756	190	10.827	1.998	185
Kütahya	40.116	5.166	129	27.131	3.683	136	19.359	2.134	110	14.138	2.472	175	10.279	1.669	162

Ek Tablo 30. (DEVAM). Türkiye'de İllere Göre Yağlık Ayçiçeği Üretim, Ekim Alanı ve Verimi (DEVAM)

İller	2010			2011			2012			2013			2014		
	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekim alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
Diyarbakır	31.100	2.218	71	28.173	2.405	85	28.411	3.737	132	30.765	4.592	149	13.592	1.539	113
Kahramanmaraş	5.000	717	143	4.344	541	125	854	157	184	4.542	872	192	8.120	1.367	168
Kocaeli	8.600	1.334	155	8.525	1.614	189	6.666	1.486	223	5.403	1.244	230	5.338	1.228	230
Aydın	23.251	4.621	199	4.063	1.155	284	3.129	895	286	5.478	1.494	273	4.039	1.212	300
Uşak	4.850	502	104	5.172	692	134	4.449	495	111	4.854	724	149	6.226	862	138
Ağrı	8.000	673	84	2.215	275	124	3.061	502	164	5.052	885	175	4.795	852	178
Sivas	532	47	88	4.287	693	162	2.372	412	174	3.568	653	183	4.377	761	174
Bitlis	0	0	0	385	60	156	3.412	649	190	11.424	3.368	295	4.269	733	172
Muğla	2.050	546	266	2.456	771	314	1.863	712	382	1.779	676	380	1.935	726	375
Kayseri	0	0	0	385	80	208	1.958	525	268	2.342	896	383	1.531	645	421
Bartın	7.500	578	77	7.224	656	91	5.523	541	98	4.951	545	110	3.829	377	98
Burdur	2.025	222	110	2.095	287	137	2.583	490	190	2.196	427	194	1.712	312	182
Kilis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	2	200	1.160	263	227
Adıyaman	1.500	137	91	1.445	107	74	1.031	112	109	1.820	246	135	1.391	215	155
Erzurum	0	0	0	0	0	0	1.473	242	164	2.768	670	242	799	190	238
Antalya	2.875	289	101	2.697	320	119	1.896	332	175	1.543	289	187	1.237	176	142
Manisa	1.340	132	99	1.046	125	120	472	82	174	635	119	187	804	170	211
Nevşehir	1.040	155	149	2.504	381	152	2.282	363	159	919	177	193	837	156	186
Denizli	75	7	93	29	3	103	30	3	100	0	0	0	309	53	172
Yalova	650	66	102	751	78	104	25	3	120	478	70	149	378	50	132
Zonguldak	600	45	75	597	62	106	450	59	131	306	43	141	255	36	141
Erzincan	0	0	0	4.142	856	207	2.799	501	179	1.826	342	187	193	27	140
Isparta	264	19	72	202	18	89	118	13	110	171	20	117	190	21	111
Çankırı	0	0	0	241	32	133	368	38	103	132	16	121	116	11	95
Niğde	2.120	223	105	39	5	128	52	7	135	471	116	246	38	9	237
Bingöl	66	8	121	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Elazığ	25	2	80	67	5	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iğdır	460	65	141	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Karabük	0	0	0	222	27	122	170	23	135	1.500	225	150	0	0	0
Şırnak	1.547	163	105	1.490	129	87	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Van	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.384	191	140	0	0	0
Genel Toplam	5.514.000	1.170.000	-	5.560.000	1.170.000	-	5.046.160	1.200.000	-	5.202.600	1.380.000	13.169	5.524.651	1.480.000	-

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 02.12.2015)

Ek Tablo 31. Dış ticarete konu olan ayçiçeği, soya ve ürünlerinin GTİP kodları

Ayçiçeği Tohumu	
120600910019	Ayçiçeği tohumu; diğerleri (gri; beyaz çizgili; kabuklu)
120600990019	Ayçiçeği tohumu; diğerleri (diğer şekillerde)
120890000011	Ayçiçeği unu ve kaba unu
Ayçiçek Ham Yağ	
151211100000	Ayçiçeği tohumu veya aspir yağları, fraksiyonları (ham); teknik/sınai amaçlarla kullanılanlar
151211910000	Ayçiçeği tohumu yağı, fraksiyonları (ham); diğer amaçlarla kullanılanlar
Ayçiçek Rafine Yağı	
151219100000	Ayçiçeği tohumu yağı, fraksiyonları (ham olmayan); teknik/sınai amaçlarla kullanılanlar
151219900011	Ayçiçeği tohumu yağı, fraksiyonları; (ham olmayan); diğer amaçlarla kullanılanlar
151620910016	Ayçiçeği tohumu yağı (ambalajlı, <= 1 kg)
151620950014	Ayçiçeği tohumu yağı (teknik ve sınai amaçla kullanılan, ambalajlı>1 kg)
151620960014	Ayçiçeği tohumu yağı (diğer amaçlı, serbest yağ asitleri<% 50, ambalajlı>1 kg)
Ayçiçek Küşesi	
230630000000	Ayçiçeği tohumu yağı üretiminden arta kalan küşpe ve katı atıklar

KAYNAKLAR

Anonim, 2015a. www.agrochart.com

Anonim, 2015b. “Ayçiçeği Ürün Raporu”, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi, Piyasa İzleme ve Değerlendirme Alt Komite Raporu, Ekim, 2015

BYSD, 2015. Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği Görüşme Notları

TÜİK, 2015. www.tuik.gov.tr (Erişim Tarihi: 02.12.2015).

USDA,2015. www.fas.usda.gov/psdonline/ (Erişim Tarihi: 02.12.2015)